

Štátna veterinárna a potravinová správa SR
Botanická č. 17, 842 13 Bratislava

**Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia
a výskytu afrického moru ošípaných na území
Slovenskej republiky**

Predložil:
prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc.
Hlavný veterinárny lekár SR

Schválil:
Ing. Richard Takáč
**Minister pôdohospodárstva
a rozvoja vidieka SR**

Bratislava, december 2023

Pohotovostný plán je rozdelený do 12 sekcií.

Tento dokument upravuje rizikový plán v Slovenskej republike pre africký mor ošípaných. Dokument bol aktualizovaný v roku 2023.

<u>Číslo Sekcie</u>	<u>Téma</u>
1.	Zákonné právomoci
2.	Finančné zabezpečenie
3.	Hierarchia kontrolných orgánov
4.	Národné centrum pre tlmenie chorôb
5.	Kontrola na miestnej úrovni
6.	Skupina odborníkov pre AMO
7.	Ľudské zdroje
8.	Smernice pre zamestnancov
9.	Diagnostické laboratória
10.	Núdzová vakcinácia
11.	Výcvikové programy
12.	Publicita / Informovanie verejnosti o AMO

SEKCIA 1 ZÁKONNÉ PRÁVOMOCI

Slovenská republika má zákonné právomoci na zabezpečenie rýchlej a účinnej eradikačnej kampane a implementovanie pohotovostného plánu.

1.1 Právny rámec pre kontrolu afrického moru ošípaných je obsiahnutý v týchto dokumentoch:

- Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 39/2007 Z. z.“)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 z 9. marca 2016 o prenosných chorobách zvierat a zmene a zrušení určitých aktov v oblasti zdravia zvierat
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/687 zo 17. decembra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie EP a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o pravidlá prevencie a kontroly určitých chorôb zo zoznamu
- Príručka diagnostických testov a vakcín pre suchozemské zvieratá OIE (aktualizácia máj 2023)
- Vykonávacie nariadenie Komisie 2023/594/EÚ ktorým sa stanovujú osobitné opatrenia na kontrolu afrického moru ošípaných v aktuálnom znení.
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/689 zo 17. decembra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie EP a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o pravidlá dohľadu, eradikačných programov a štatútu bez výskytu choroby pre určité choroby zo zoznamu a objavujúce sa choroby
- Nariadenie Rady (ES) 1099/2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania
- Nariadenie vlády SR č. 432/2012 Z. z. o ochrane zvierat počas usmrcovania
- Zákon 277/2023 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva pôdohospodárstva

1.2 Usmrtenie infikovaných zvierat a jedincov, ktoré prišli do kontaktu s infikovanými zvieratami a spôsob nahradenia škody.

Orgán veterinárnej správy môže nariadiť pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte choroby uvedenej v § 17 ods. 1 zákona č.39/2007 Z.z. opatrenia na zabránenie šíreniu choroby, najmä izoláciu alebo usmrtenie zvierat, obmedzenie alebo zákaz premiestňovania a prepravy zvierat, ako aj prepravy produktov živočíšneho pôvodu a materiálov, ktoré môžu byť nositeľom pôvodcu choroby, zákaz zhromažďovania osôb, zákaz alebo obmedzenie umelej inseminácie a plemenitby.

Nariadenie Rady (ES)1099/2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania.

Nariadenie vlády SR č. 432/2012 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat počas usmrcovania.

Štandardný operačný postup na usmrcovanie zvierat (ďalej len „ŠOP“), súčasťou ktorého je akčný plán na usmrcovanie zvierat.

Pri potvrdení výskytu AMO v chove orgán veterinárnej správy nariadi usmrtiť všetky zvieratá vnímavých druhov v chove na mieste pod dozorom úradného veterinárneho lekára spôsobom, ktorý zabráni akémukoľvek riziku šírenia vírusu AMO.

Zákon 277/2023 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva pôdohospodárstva upravuje náhradu škody. Ak sa na území Slovenskej republiky vyskytne AMO, chovateľovi zvierat na úhradu nákladov a strát spôsobených nariadenými opatreniami možno poskytnúť podporu podľa osobitného predpisu. Poist'ovne - uhrádzajú škody v rozsahu poistnej zmluvy. Úhradu nákladov a strát pre jedného chovateľa zvierat je možné poskytnúť do 100 % nákladov a strát.

1.3 Hlásenie o podozrení z výskytu AMO
Sanitačné práce a iné činnosti v infikovaných chovoch
Odstránenie kadáverov
Kontrola premiestňovania zvierat

Zákon č. 39/2007 Z. z. ustanovuje upovedomiť bez meškania orgán štátnej veterinárnej správy určeným spôsobom o každom podozrení z výskytu choroby podliehajúcej hláseniu, ako aj ostatné skutočnosti v záujme ochrany zdravia zvierat a ľudí a podľa svojich možností urobiť nevyhnutné opatrenia na to, aby nedošlo k rozšíreniu choroby.

Orgány štátnej správy vo veterinárnej oblasti (ďalej len orgány veterinárnej správy) majú právomoc nariadiť uzatvorenie chovu, v ktorom sú zvieratá podozrivé na AMO alebo nakazená touto chorobou. Vlastník je povinný podozrivé zviera uzatvoriť a izolovať. Akákoľvek manipulácia s krmivom, odpadmi, výrobkami a inými predmetmi, ktoré by mohli byť nositeľom vírusu, je zakázaná. Pohyb osôb dnu a von z izolovaného priestoru je obmedzený a podlieha schváleniu orgánov veterinárnej správy.

Po laboratórnom potvrdení nákazy je cieľom nariadených opatrení dostať chorobu pod kontrolu, vyčistiť a vydezinfikovať všetky miesta, ktoré prišli do kontaktu s uhynutými alebo podozrivými zvieratami.

Podrobný postup stanovuje Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/687 zo 17. decembra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie EP a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o pravidlá prevencie a kontroly určitých chorôb zo zoznamu.

1.4 Určenie ochranných pásiem a pásiem dohľadu

Podľa článku 21 Nariadenia 2020/687 v prípade potvrdenia afrického moru ošípaných v chove príslušný orgán veterinárnej správy vymedzí okolo ohniska ochranné pásmo o polomere najmenej 3 km a pásmo dohľadu o polomere najmenej 10 km.

Legislatíva umožňuje modifikáciu veľkosti týchto pásiem v prípade potreby.

1.5 Vakcinácia

Vakcinácia proti africkému moru ošípaných zakázaná.

1.6 Súčinnosť orgánov policajného zboru, jednotiek civilnej ochrany, príslušníkov ozbrojených síl a colných orgánov.

Podľa § 16 zákona č. 39/2007 Z. z. sú príslušníci policajného zboru, jednotky civilnej ochrany, príslušníci ozbrojených síl a colných orgánov povinní spolupracovať pri zabránení šíreniu choroby a eradikácii choroby, ak o to orgán veterinárnej správy, veterinárny inšpektor alebo úradný veterinárny lekár požiada.

SEKCIA 2 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE

2.1 Personál

Mzdové náklady pracovníkov orgánov veterinárnej správy, ako aj pracovníkov zamestnaných na dobu určitú pre zabezpečenie plnenia úloh v krízových situáciách, sú kryté zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

2.2 Materiálne vybavenie a spotrebný materiál

Náklady na materiálne vybavenie a spotrebný materiál sú kryté z rozpočtových zdrojov Slovenskej republiky.

2.3 Usmrtenie, odstránenie kadáverov a kontaminovaného materiálu, sanitácia.

Na vzniknuté náklady chovateľovi zvierat možno poskytnúť podporu na úhradu nákladov a strát spôsobených nariadenými opatreniami. (Zákon 277/2023 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva pôdohospodárstva upravuje náhradu škody).

2.4 Vyplatenie odškodného

Na vzniknuté náklady chovateľovi zvierat možno poskytnúť štátnu pomoc na úhradu nákladov a strát spôsobených nariadenými opatreniami. (Zákon 277/2023 Z.z.)

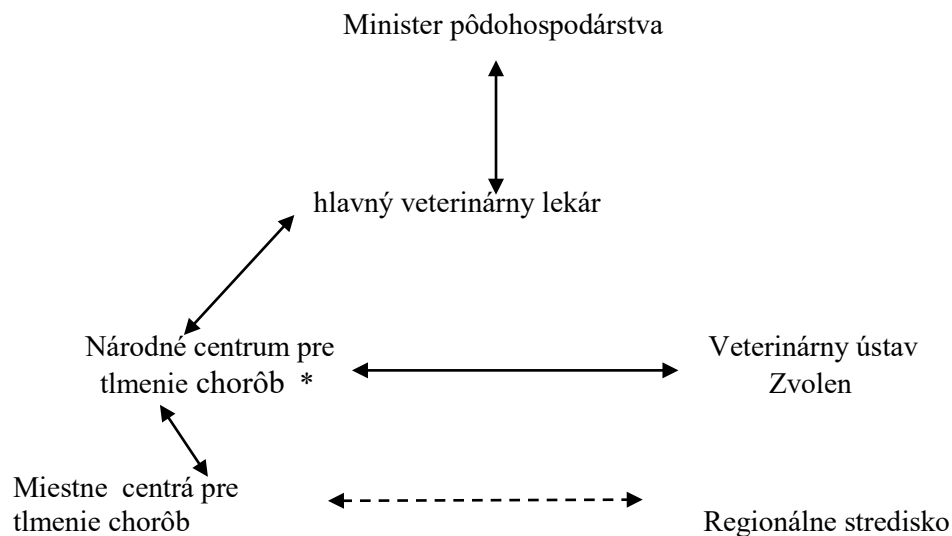
Podľa § 12 ods. (2) písm. g) zákona č. 39/2007 Z.z. je úradný veterinárny lekár oprávnený potvrdzovať vyčíslenie nákladov a škôd v prípade usmrtenia alebo zabíjania zvierat, zhabania alebo zničenia ich tiel, násadových vajec, zárodočných produktov, produktov živočíšneho pôvodu alebo vybraných produktov rastlinného pôvodu a krmív.

SEKCIA 3 HIERARCHIA KONTROLNÝCH ORGÁNOV

- 3.1 Zodpovednosť za kontrolu afrického moru ošípaných na území Slovenskej republiky má minister pôdohospodárstva Slovenskej republiky. Výkonom kontroly je poverený hlavný veterinárny lekár.
- 3.2 Hlavný veterinárny lekár splnomocňuje pracovníka národného centra pre tlmenie chorôb, aby vypracoval a aktualizoval pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu afrického moru ošípaných.

(Meno a adresa národného centra pre tlmenie chorôb je v prílohe č.1).
V prípade výskytu nákazy, bude národné centrum riadiť všetky činnosti v súlade s príkazmi hlavného veterinárneho lekára.

Miestne centrá sú zodpovedné za kontrolu AMO (ohniská a obmedzenia)
v rámci svojho regiónu .

* Národné centrum pre tlmene chorôb je k dispozícii pre choroby uvedené v Prílohe č.1 zákona 39/2007 Z. z.

SEKCIA 4 NÁRODNÉ CENTRUM PRE TLMENIE NÁKAZ

- 4.1 Hlavný veterinárny lekár s podporou národného centra pre tlmene chorôb je zodpovedný za :
- riadenie miestnych krízových centier pre tlmene chorôb
 - styk s diagnostickými laboratóriami
 - zabezpečenie finančných prostriedkov na vykonanie pohotovostného plánu
 - zabezpečenie výcvikových programov a nominovanie pracovníkov pre verejné výcvikové programy
 - zabezpečenie osvetových kampaní
 - riadenie ostatných orgánov v prípade vzniku choroby
 - rozmiestnenie personálu a ostatných zdrojov do miestnych centier pre tlmene chorôb
 - schválenie ochranných pásiem a pásiem dohľadu
 - uzavretie hraničných priechodov v prípade potreby
 - zabezpečenie núdzových finančných zdrojov, určených na krytie nákladov spojených s epizoóciou
 - styk s poľnohospodárskymi obchodnými združeniami a médiami
 - za informovanie O.I.E.
 - styk s komisiou EÚ.
- 4.2. Hlavný veterinárny lekár je oprávnený v naliehavých prípadoch priamo riadiť každého veterinárneho lekára, ktorý vykonáva odborné veterinárne činnosti na území Slovenskej republiky.
- 4.3. Národné centrum pre tlmene chorôb je zriadené v prípade výskytu AMO na území SR a je vybavené:
- potrebným zariadením a zásobami (prostriedkami komunikácie – PC, telefónmi, emailami, faxami)

- mapami a inými materiálmi potrebnými na riadenie opatrení na tlmenie chorôb
- zoznamami národných organizácií, ktoré musia byť kontaktované v prípade vypuknutia choroby (Príloha č. 10)

SEKCIA 5 KONTROLA NA MIESTNEJ ÚROVNI

- 5.1 Za pripravenosť na výskyt a kontrolu AMO na miestnej úrovni je zodpovedný regionálny veterinárny lekár. Každé miestne centrum na tlmenie chorôb riadi obvykle inšpektor pre zdravie a ochranu zvierat, ktorý je zodpovedný priamo hlavnému veterinárnemu lekárovi Slovenskej republiky. Počet a umiestnenie miestneho centra je také, že personál, ktorý pracuje v centre sa môže ľahko dostať do každého chovu hospodárskych zvierat v rámci oblasti, ktorú má pod kontrolou a vrátiť sa v priebehu dňa do strediska. Existuje 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ a miestnych centier, ktoré sledujú zdravotný stav zvierat v svojom regióne. Mapa ukazujúca územie, ktoré pokrýva každé centrum, je v Prílohe č. 2 tohto národného pohotovostného plánu.
- 5.2 V prípade potreby, z hľadiska denzity chovov, trvania a rozšírenia nákazy, na zabezpečenie operatívnej riadiacej činnosti pri likvidácii nákazy, môže regionálny veterinárny lekár zriadiť regionálne stredisko v mieste výskytu choroby, ktoré vykonáva činnosť podľa poverenia miestneho centra na tlmenie chorôb.
- 5.3 Miestne centrá pre tlmenie chorôb sú vybavené potrebnými zariadeniami a zásobami, aby mohli okamžite zasiahnuť v prípade vzniku choroby. Zoznam osôb a organizácií, v oblasti zahrnutej do centra, ktoré musia byť kontaktované v prípade vypuknutia choroby je aktualizovaný a je stanovený postup hlásenia (Príloha č.3 a Príloha č. 9).
- 5.4 V stave núdze môžu byť potrebné zariadenia dodané aj prostredníctvom súkromných firiem.
- 5.5 Miestne centrá pre tlmenie chorôb zodpovedajú za :
- implementovanie kontrolných opatrení a ochranu životného prostredia
 - riadenie a výkon miestnych kontrolných opatrení v prípade vzniku choroby
 - vymedzenie ochranného pásma a pásma dohľadu vo svojej pôsobnosti
 - styk s národným centrom pre tlmenie chorôb
 - zabezpečenie epizootologického šetrenia v spolupráci so skupinou odborníkov a za transport vzoriek do diagnostických laboratórií
 - udržiavanie spojenia s VÚ Zvolen v súvislosti s odberom a transportom vzoriek
 - styk s políciou pri izolovaní infikovaných chovov a pri iných obmedzeniach v regióne
 - dozor nad ohniskom a nad všetkými prácami v infikovaných chovoch: usmrtenia a odstránenie všetkých nakazených zvierat a zvierat podozrivých z nákazy a nakazenia
 - dozor nad dezinfekciou a čistením infikovaných priestorov, materiálu a dopravných prostriedkov
 - vyšetrovanie chovov v ochrannom pásme a pásme dohľadu
 - rozhodovanie vo veci premiestňovania zvierat, prepravy produktov živočíšneho pôvodu, živočíšnych vedľajších produktov, krmív a materiálov v ochrannom pásme a pásme dohľadu, ktoré môžu byť nositeľmi vírusu AMO, uzatvorenie trhov a bitúnkov
 - ukladanie opatrení na obmedzenie premiestňovania v ochrannom pásme a pásme dohľadu

- udržiavanie spojenia s políciou, poľnohospodárskymi a obchodnými spoločnosťami, farmármi, bitúnkami a ostatnými prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov, kafilériami a ostatnými spracovateľmi VŽP, prevádzkovateľmi krmivárskych podnikov a pod.
- pravidelné informovanie verejnosti o rizikách infekcie a za pripravenosť v prípade vzniku AMO na území svojho regiónu
- vykonávanie osvetových kampaní
- usporiadanie a zúčastňovanie sa na cvičeniach pre úspešné tlmenie chorôb
- súčinnosť pri ohodnocovaní vzniknutých škôd

5.6 Povinnosti pri výskyte AMO pre ďalšie orgány.

- polícia, armáda, orgány civilnej ochrany, colné orgány – budú asistovať pri zabezpečení infikovaných priestorov a kontrolovať pohyb v oblasti.

5.7 Zloženie miestneho centra pre tlmenie chorôb

- koordinančný tím
- administratívny tím
- epizootologický tím
- eradikačný tím súčasťou ktorého je aj veterinárny inšpektor ochrany zvierat
- kontrolný tím

V prípade výskytu ohniska AMO môže regionálny veterinárny lekár po konzultácii s nadriadenými orgánmi požiadať o personálne a materiálne posilnenie miestneho centra z iného centra.

5.8 Miestne centrum pre tlmenie chorôb bude v nepretržitom kontakte s národným centrom a skupinou odborníkov pre AMO, aby sa určila správna stratégia eradikácie choroby.

SEKCIA 6 SKUPINA ODBORNÍKOV PRE AMO

6.1 Skupiny odborníkov s podrobnými znalosťami o AMO boli vytvorené v spolupráci s národným centrom pre tlmenie chorôb a VÚ Zvolen. (príloha č. 4)

6.2 Skupiny odborníkov majú nasledujúce povinnosti

- v prípade primárneho ohniska AMO vykonať okamžité epizootické šetrenie, ktoré poskytne rozsiahle zhodnotenie zahrnutého rizika.
- posudzuje epidemiologickú situáciu a jej vývoj
- participuje na vymedzení infikovanej oblasti
- v priebehu tlmenia choroby sa zaoberať konkrétnymi vzniknutými problémami a navrhnúť vhodné opatrenia miestnym centráram na tlmenie chorôb.
- participovať pri vypracovaní eradikačných plánov, ak je to potrebné.
- školiť a poskytovať rady ostatnému personálu o núdzových opatreniach.

6.3 Epizootologické šetrenie z primárneho ohniska ochorenia popisuje

- situáciu v infikovanom chove.
- počet a druhy vnímavého a iného dobytku; metódy chovu.

- počet klinicky postihnutých zvierat a stanovený vek najstaršej patologickej zmeny.
 - veľkosť a umiestnenie chovu a jeho vzťah s ostatnými chovmi, verejnými cestami a pod.
 - posledné premiestňovania (zvieratá a personálu) do chovu a z chovu.
 - zistenie možnosti, či šírenie choroby spôsobujú vektory alebo diviaky
 - možný pôvode infekcie
 - pravdepodobnej dobe trvania infekcie v chove
 - identifikácia chovov, v ktorých je najväčšie riziko rozširovania vektorom alebo premiestňovaním (kontaktné chovy)
 - identifikácia iných zariadení a dopravných prostriedkov, potravinárskych a krmivárskych podnikov alebo prevádzkarní na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo iných miest, kde mohla byť infekcia zavlečená
- 6.5. Skupina má k dispozícii zariadenie na odber vzoriek (pre 250 zvierat) a komunikačné zariadenia. Môže byť poskytnuté mobilné vybavenie a umiestnené len za dezinfekčnú bariéru mimo infikovaných priestorov.
- 6.6. Skupina odborníkov nie je zodpovedná za usmrcovanie a odstraňovanie kadáverov a iné rutinné opatrenia v infikovaných priestoroch. Tieto úlohy sú povinnosťou miestnych centier pre tlmenie chorôb.

SEKCIA 7 ĽUDSKÉ ZDROJE POŽADOVANÉ V PRÍPADE NÚDZOVÝCH SITUÁCIÍ

Slovenská republika má dostatok ľudských zdrojov (príloha č. 5) vrátane laboratórneho personálu (Časť 9), zariadení (Príloha č. 9) a infraštruktúry (Časť 3) na zabezpečenie rýchlej a efektívnej eradikačnej kampane.

Do konca roka 2023 nebol v Slovenskej republike žiadny región s vysokou hustotou populácie ošípaných.

Národné centrum pre tlmenie chorôb má k dispozícii zoznam veterinárnych lekárov a administratívnych pracovníkov, ktorí môžu byť privolaní v prípade výskytu AMO. K dispozícii je 40 miestnych centier s vybavením (Príloha č. 9) i s personálom. Hlavný veterinárny lekár je podľa § 6 zákona č. 39/2007 Z. z. oprávnený v naliehavých prípadoch priamo riadiť každého veterinárneho lekára, ktorý vykonáva odborné veterinárne činnosti na území SR, nariadiť núdzové opatrenia, ako aj riadiť zamestnancov orgánov verejnej správy a iné osoby, ktorých činnosti sú potrebné na kontrolu alebo eradikáciu choroby zvierat. Nasadenie a koordináciu pracovníkov do iných regiónov/okresov bude riadiť národné centrum.

Školení pracovníci pre prípad výskytu AMO (alebo so skúsenosťami s AMO) sú uvedení v prílohe č. 5.

Slovenská republika má okamžite k dispozícii dostatočný počet školených pracovníkov na prácu až v 10 ohniskách ochorenia, v ktoromkoľvek čase a na riadne vykonávanie dohľadu v ochrannom pásme o polomere 3 km, v každom z nich.

SEKCIA 8 SMERNICE PRE ZAMESTNANCOV

Kópia operačného manuálu pre AMO je v prílohe č. 6.

SEKCIA 9 DIAGNOSTICKÉ LABORATÓRIUM

Diagnostické laboratórium pre AMO

Zabezpečenie laboratórnej diagnostiky

VÚ ZV poskytuje služby laboratórnej diagnostiky v súlade s požiadavkami Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR, metodikami OIE v súlade so všeobecne záväznými predpismi o veterinárnej starostlivosti a v súlade s legislatívnymi požiadavkami EÚ.

VÚ ZV garantuje používanie vhodných laboratórnych metód a všeobecných laboratórnych postupov v rámci všetkých činností súvisiacich s diagnostikou nákaz zvierat.

Postupy laboratórnych metód sú podrobne popísané a vykonávajú sa podľa interných dokumentov Laboratórne metodiky VÚ ZV.

Virologické metódy ASF sa vo VÚ ZV vykonávajú v súlade s interným dokumentom D-LMM-ASF-3 Detekcia ASFV metódou real-time PCR a serologické metódy ASF sa vykonávajú v súlade s interným dokumentom D-LMM-ASF-4 Detekcia protilátok proti vírusu ASF nepriamou imunoperoxidázovou technikou.

Kapacita laboratórnej diagnostiky

Zásoby VÚ ZV reagensov a spotrebného materiálu na všetky laboratórne metódy pre zabezpečenie štandardnej kapacity sa udržiavajú tak, aby bolo možné vykonať vždy do 1000 laboratórnych vyšetrení.

Kapacita laboratórnej diagnostiky NRL ASF je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Ochorenie	Test	Detekcia vírusu		Detekcia protilátok	
		štandardná kapacita/ týždeň	maximálna kapacita/ týždeň	štandardná kapacita/ týždeň	maximálna kapacita/ týždeň
ASFV	PCR	500	1000	-	-
	IPMA	-	-	800	1000

Riadenie laboratórnej diagnostiky v prípade podozrenia a potvrdenia nákazy

Laboratórna diagnostika je vo VÚ ZV vykonávaná v súlade s interným dokumentom D-LS-PPL-1 Pohotovostný plán laboratória – NRL ASF.

V prípade potvrdenia podozrenia, vedúci NRL ASF ihneď informuje riaditeľa VÚ ZV, ktorý informuje hlavného veterinárneho lekára SR. Následne zodpovedný pracovník NRL ASF zasiela výsledok vyšetrenia faxom alebo e-mailom na ŠVPS SR a príslušnú RVPS.

SEKCIA 10 NÚDZOVÁ VAKCINÁCIA

Očkovanie proti AMO je zakázané.

SEKCIA 11 TRÉNINGOVÉ PROGRAMY

Školenie pracovníkov

Pre veterinárnych lekárov, technických asistentov a administratívny pomocný personál vo veterinárnej službe je zavedený jednotný program školení pre tlmenie a eradikáciu chorôb, vrátane afrického moru ošípaných.

Školenie pre skupinu odborníkov a pre kľúčových členov národného centra pre tlmenie chorôb je v rámci programu kurzov o nakažlivých chorobách v celom Spoločenstve a zahŕňa patogenézu, klinickú a laboratórnu diagnostiku, epidemiológiu, sledovanie a surveillance, všeobecné a špecifické kontrolné opatrenia, používanie prediktívnych údajov a postupy v infikovaných chovoch.

Tréningové cvičenia pre ostatných zamestnancov organizuje skupina odborníkov za pomoci zamestnancov na všetkých úrovniach. Tréningový program zahŕňa:

- diagnózu afrického moru ošípaných;
- postupy v podozrivých a známych infikovaných chovoch;
- epizotologické šetrenie;
- postupy v ochrannom pásme a pásme dohľadu;
- sledovanie a surveillance;
- postupy v národnom centre pre tlmenie chorôb;
- postupy v miestnom centre pre tlmenie chorôb;
- ochrana zvierat (welfare) v čase usmrcovania a v chovoch s reštrikčnými opatreniami;
- uchovávanie záznamov na všetkých stupňoch;
- komunikácia a hlásenie v rámci organizačnej štruktúry
- úlohy/povinnosti centier pre tlmenie chorôb a skupiny odborníkov;
- účinný rozhodovací proces;
- hlásenie (notifikácia) a postupy publicity.

Úradné školenia sa uskutočňujú pravidelne za účelom podporovania informovanosti a spôsobilosti a s cieľom zabezpečiť, aby boli poskytnuté novým pracovníkom na začiatku ich pracovného zaradenia teoretické a praktické vedomosti o africkom more ošípaných.

Okrem takýchto pravidelne sa uskutočňovaných úradných školení, z ktorých niektoré sú simulačnými cvičeniami, pohotovostné cvičenia v reálnom čase, ktoré simulujú, pokiaľ možno čo najrealistickejšie postupy tlmenia chorôb, sa uskutočňujú v dvojročných intervaloch. Intenzívne a extenzívne systémy produkcie ošípaných a chovy so zmiešanými druhmi zvierat sú zahrnuté v týchto cvičeniach. Zariadenia sú k dispozícii na:

- podporu operatívneho riadenia v ohnisku;

- poskytovanie rýchleho sledovania kontaktných chovov a rizikových stád;
- simulovanie rozširovania ochorenia medzi chovmi;
- porovnávanie následkov rôznych kontrolných stratégií;
- riešenie problémov, ktoré sa pravdepodobne vyskytnú v reálnych situáciách

Laboratórny personál sa zúčastní na simulačných cvičeniach ale okrem toho bude mať špeciálne školenie o laboratórnych diagnostických technikách.

Efektívnosť každého pohotovostného cvičenia v reálnom čase je vyhodnotená, pripravená je správa a skúsenosť sa využíva na zdokonalenie plánovania následných tréningových podujatí.

SEKCIA 12 PUBLICITA A INFORMOVANIE VEREJNOSTI O AMO

Cieľom publicity a informačných kampaní je zabezpečiť rozsiahlu informovanosť o africkom more ošípaných, o klinických príznakoch, aby osoby, ktorí sú v pravidelnom kontakte s ošípanými a diviakmi, okamžite hlásili podozrenie na AMO. Informovanosť je zabezpečená odbornými článkami v časopisoch, organizáciou prednášok, kurzov, pomocou médií, zverejnením informácií na webovej stránke Štátnej veterinárnej a potravinovej správy: www.svps.sk. Informácia o príznakoch ochorenia, aktuálna nákazová situácia u diviačej zveri je pravidelne zverejňovaná tiež na webovej stránke Slovenskej poľovníckej komory www.polovnickakomora.sk.

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky vydáva v závislosti od nákazovej situácie informatívne materiály, prípadne letáky o AMO, ktoré sú určené pre chovateľov ošípaných.

Regionálne veterinárne a potravinové správy udržiavajú kontakt s chovateľmi a pravidelne ich informujú o aktuálnej nákazovej situácii AMO v Slovenskej republike, v členských štátoch Európskej Únie a v tretích krajinách.

Prílohy

1. Národné centrum pre tlmenie chorôb zvierat
2. Mapa ukazujúca územie, ktoré pokrývajú miestne centrá pre tlmenie chorôb.
3. Zoznam formulárov a hlásení používaných miestnymi centrami pre tlmenie chorôb.
4. Skupiny odborníkov pre AMO.
5. Veterinárni lekári školení pre prípad výskytu AMO (alebo so skúsenosťami s AMO).
6. Operačný manuál pre AMO.
7. Miestne centrá pre tlmenie chorôb.
8. Vybavenie miestnych centier pre tlmenie chorôb.
9. Zoznam národných organizácií, ktoré musia byť kontaktované v prípade vypuknutia choroby

Príloha č.1.

Slovenská republika

Národné centrum pre tlmenie chorôb zvierat - AMO

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Botanická 17

843 12 Bratislava

Funkciu vedúceho Národného centra pre tlmenie chorôb zvierat plní vedúci odboru zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR

MVDr. Martin CHUDÝ

tel.: 02/602 57 230, 0905 589 169

fax : 02/602 57 247

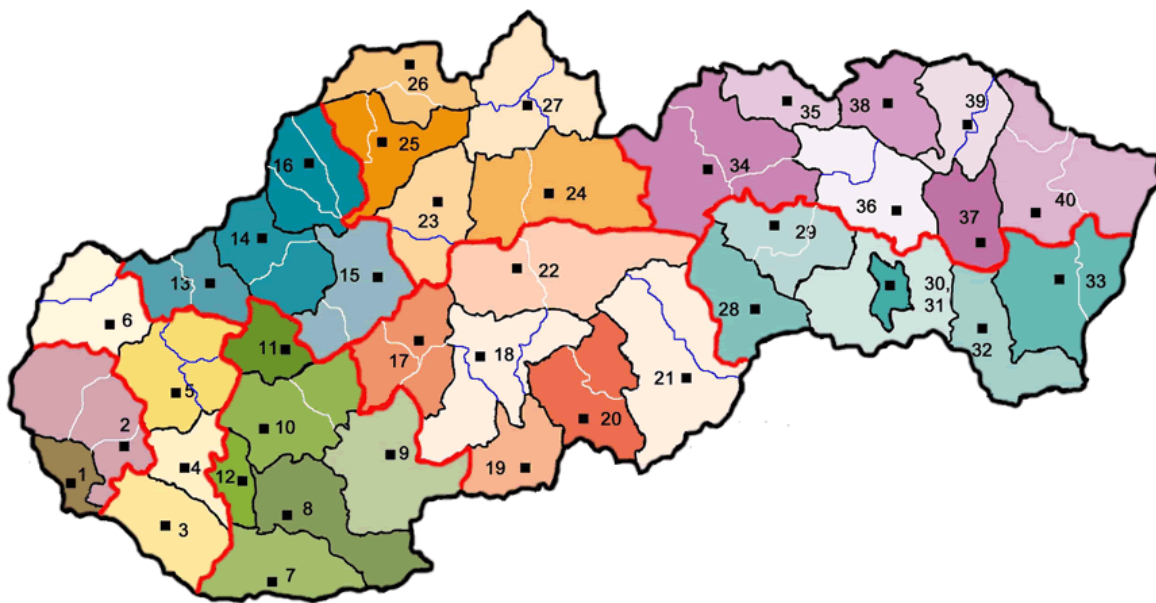
E-mail : martin.chudy@svps.sk

Príloha č.2.

Slovenská republika

Mapa ukazujúca územie, ktoré pokrývajú miestne centrá pre tlmenie chorôb.

1	Bratislava	13	Nové Mesto nad Váhom	28	Rožňava
2	Senec	14	Trenčín	29	Spišská Nová Ves
3	Dunajská Streda	15	Púchov	30	Košice – mesto
4	Galanta	16	Prievidza	31	Košice – okolie
5	Trnava	17	Žiar nad Hronom	32	Trebišov
6	Senica	18	Zvolen	33	Michalovce
7	Komárno	19	Veľký Krtíš	34	Poprad
8	Nové Zámky	20	Lučenec	35	Stará Ľubovňa
9	Levice	21	Rimavská Sobota	36	Prešov
10	Nitra	22	Banská Bystrica	37	Vranov nad Topľou
11	Topoľčany	23	Martin	38	Bardejov
12	Šaľa	24	Liptovský Mikuláš	39	Svidník
		25	Žilina	40	Humenné
		26	Čadca		
		27	Dolný Kubín		

Príloha č.3.

Slovenská republika

Zoznam formulárov a hlásení používaných miestnymi centrami pre tlmenie nákaz.

Názov formulára
Hlásenie o podozrení z AMO
Veterinárne opatrenia pri podozrení z AMO
Správa o výskyte afrického moru ošípaných
Denné hlásenie o epizootologickej situácii pri výskyte AMO
Veterinárne opatrenia pri potvrdení AMO(v ohnisku, v ochrannom pásme, v pásme dohľadu, pre kontaktné chovy)
Súpis chovateľov a počty zvierat vyšetrených (ochranne vakcinovaných) na AMO (v ohnisku, v ochrannom pásme, v pásme dohľadu)
Epizootologické šetrenie pri potvrdení AMO (v ohnisku, v kontaktných chovoch)
Žiadanka na veterinárne laboratórne vyšetrenie nákaz v chovoch ošípaných (internet/intranet ŠVPS SR) http://www.svssr.sk/dokumenty/zakladne_info/10_LD_07-01.pdf
Zrušenie veterinárnych opatrení
Úradný záznam o vykonaní predbežného čistenia a dezinfekcie
Úradný záznam o vykonaní záverečného čistenia a dezinfekcie
Úradný záznam o usmrtení zvierat v ohnisku
Úradný záznam z kontroly

Príloha č.4.

Slovenská republika
Skupiny odborníkov pre AMO.

1. Skupina odborníkov

vedúci skupiny - MVDr. Rudolf JANTO, ŠVPS SR Bratislava,
tel. : 048/415 41 27, 0905 593 657
fax : 048/412 56 501
E-mail : rudolf.janto@svps.sk

člen – Doc. MVDr. Peter Lazar PhD. Univerzita veterinárneho lekárstva v Košiciach
tel: 0915 984 569
E-mail: peter.lazar@uvlf.sk

člen – PaedDr. Imrich Šuba PhD., Slovenská poľovnícka komora Bratislava
tel.: 02/57203312, 0903 434 523
E-mail : spk@polovnictvo.sk

člen – Ing. Milan Chlpoš, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
tel.: 02/59266524, 0905 313546
E-mail : milan.chlpos@land.gov.sk

Zástupca Národného referenčného laboratória vo Zvolene

2. Skupina odborníkov

vedúci skupiny - MVDr. Rudolf Smriga, RVPS Rimavská Sobota
tel. : 047/381 11 39, 0918 779 092
fax : 047/562 74 39
E-mail : riaditel.rs@svps.sk

člen – MVDr. Oskar Slivka , RVPS Komárno,
tel.: 035/77 31 235 - 236, 0905 413 189
fax : 035/773 12 34
E-mail : zdraviezvierat.KN@svps.sk

člen – Ing. Martina Hustinová Slovenská poľovnícka komora Bratislava
tel.: 02/57203323, 0910 707 082
E-mail : priroda@polovnictvo.sk

člen – Ing. Jozef Bučko PhD. Národné lesnícke centrum Zvolen
tel.: 0455202161, 0908 215 995
E-mail : bucko@nlcsk.org

Zástupca Národného referenčného laboratória vo Zvolene

Príloha č.5.

Slovenská republika

Zamestnanci školení pre prípad výskytu AMO.

(i) Počet zamestnancov, ktorí môžu byť povolaní v prípade výskytu AMO v SR

Všetkých cca 980 zamestnancov je školených v istých aspektoch kontroly AMO a v prípade najhoršieho scenára môžu byť povolaní. Avšak v praxi okolo 600 úradných veterinárnych lekárov môže byť povolaných kedykoľvek a navyše okolo 50 veterinárnych technikov na pomoc miestnym centrom pre tlmenie nákaz. Zoznam týchto veterinárnych lekárov a technikov je uvedený v regionálnych pohotovostných plánoch a uchováva sa v národnom centre. V tomto zozname je uvedené:

- Meno a lokalizácia členov personálu
- Kvalifikácia, napríklad veterinárny lekár
- Praktické skúsenosti skupiny 1 (špecifikovanie ochorenia)
- Vykonané školenie

Všetci zamestnanci, ktorí nie sú pod priamou kontrolou hlavného veterinárneho lekára majú stálu dohodu medzi hlavným veterinárnym lekárom a zamestnávateľmi o okamžitom uvoľnení takýchto zamestnancov.

(ii) Počet zamestnancov školených na kontrolu AMO

Všetci úradní veterinárni lekári sú školení. Novoprijatí zamestnanci ako súčasť nástupnej praxe, pravidelných školení organizovaných Inštitútom pre vzdelávanie veterinárnych lekárov, prípadne školení organizovaných v rámci I. postgraduálneho školenia sú oboznámení s opatreniami vykonávanými pri výskyte AMO a epizootológiou tohto ochorenia.

(iii) Počet zamestnancov schopných používať niektorý z jazykov členských štátov EÚ v prípade výskytu afrického moru ošipaných

- Zoznam veterinárnych lekárov a technikov schopných plynule používať niektorý z jazykov členských štátov EÚ je uvedený v rámci regionálnych pohotovostných plánov a je uchovávaný v národnom centre.

Okrem nich sú to ďalší veterinárni lekári, ktorých jazykové schopnosti sú slabšie, avšak môžu byť využité. Jazyky sú nasledujúce:

Angličtina

Francúzština

Taliančina

Nemčina

Španielčina.

Slovenská republika informuje každoročne Komisiu o:

- Počte veterinárnych lekárov, ktorí sú k dispozícii pri plnení povinností v súvislosti s AMO
- Počte veterinárnych lekárov s praktickými skúsenosťami o chorobách, ktoré sú uvedené v Prílohe č.1 zákona č.39/2007 Z. z..

- Spôsobilosti pracovníkov orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti pracovať s viac ako jedným jazykom Spoločenstva

Zamestnanci v miestnom centre

- Vedúci miestneho centra
- Veterinárni lekári školení v
 - diagnóze uvedených chorôb
 - usmrcovaní, čistení a dezinfekcii v infikovaných priestoroch
 - kontrolách premiestňovania
- Podporný personál školený
 - v postupoch v infikovaných priestoroch
 - kontrolách premiestňovania
- Zamestnanci úradu školení v uchovávaní záznamov, požadovaných na diagnózu AMO

Zamestnanci sa zúčastňujú kurzov za účelom získania schopnosti okamžite konať v prípade výskytu ohniska AMO.

Skupiny odborníkov

- vedúci skupiny odborníkov - veterinárny lekár, skúsený alebo školený v epizoócií a klinickej diagnóze
- veterinárny lekár so skúsenosťami alebo školený v usmrcovaní, odstraňovaní kadáverov a čistení a dezinfekcii
- odborník diagnostického laboratória, skúsený vo vykonávaní laboratórneho testu.

Skupina odborníkov má prístup k meteorologickým posudkom a predpovediam. Skupina je pravidelne školená v epizootologických, diagnostických a kontrolných postupoch (Časť 11)

Príloha č.6.

Slovenská republika

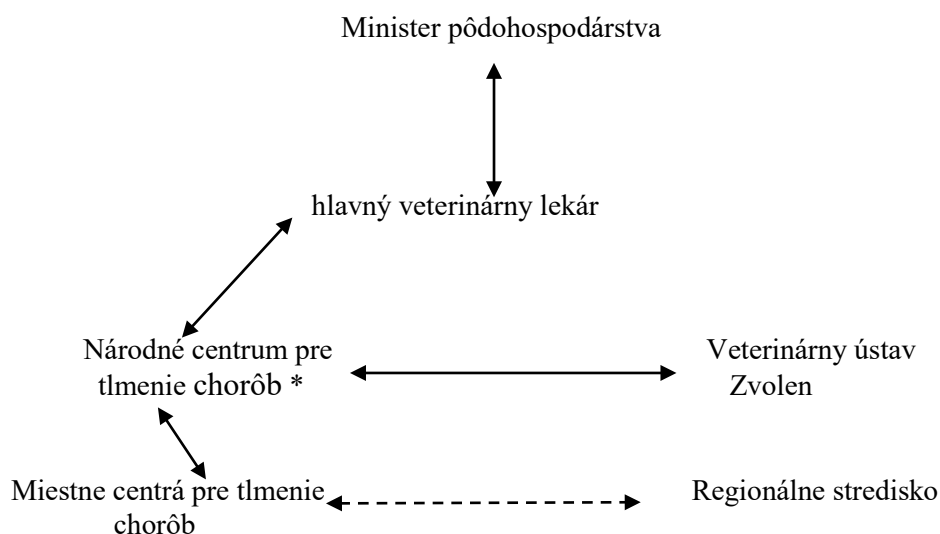
Operačný manuál pre AMO

Právny základ pre

- hlásenie podozrenia z nákazy § 17 Zákona 39/2007 Z. z.
- zabíjanie zvierat, § 8, § 14 Zákona 39/2007 Z. z.
- oceňovanie a vyplácanie kompenzácií §12, Zákona 39/2007 Z. z. Zákon 277/2023 Z.z.
- zničenie tiel a prístup na miesta, ktoré sa budú používať na tento účel (čl.12 nariadenia 2020/687)
- sanitárne a iné postupy v infikovaných priestoroch (príloha IV nariadenia 2020/687)
- kontrola premiestňovania (nariadenie 2020/687, 2023/594)

Organizačná schéma v prípade výskytu ohniska

- národné centrum pre tmenie chorôb
- miestne centrum pre tmenie chorôb
- skupiny odborníkov

Zodpovednosť za kontrolu afrického moru ošípaných na území Slovenskej republiky má minister pôdohospodárstva Slovenskej republiky. Výkonom kontroly je poverený hlavný veterinárny lekár.

Hlavný veterinárny lekár splnomocňuje pracovníka národného centra pre tmenie chorôb, aby vypracoval a aktualizoval pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu afrického moru ošípaných.

V prípade výskytu choroby riadi národné centrum všetky činnosti v súlade s pokynmi hlavného veterinárneho lekára.

Miestne centrá sú zodpovedné za kontrolu AMO (ohniská a obmedzenia) v rámci svojho regiónu.

1. Predbežné opatrenia

1.1 Ohlásenie choroby

Výskyt AMO alebo podozrenie z výskytu AMO musí byť ohlásené bez akéhokoľvek zdržania ŠVPS SR.

1.2 Postup šetrenia

Po prijatí hlásenia výskytu alebo podozrenia z výskytu afrického moru ošípaných (AMO) v chove so živým materiálom alebo na iných miestach, regionálna veterinárna a potravinová správa musí okamžite zabezpečiť začatie šetrenia, aby sa dokázal, alebo vylúčil výskyt ochorenia, a aby sa podozrivý chov dostal pod stálu úradnú kontrolu.

V čase, keď sa šetrenie začne, musí byť okamžite informované národné centrum pre tlmenie chorôb, aby sa mohli urobiť prípravy pre zvládnutie epizoócie, ak bude potvrdený výskyt ochorenia, vrátane aktivácie miestneho centra pre tlmenie chorôb a skupiny odborníkov.

Poverený úradný veterinárny lekár, vykonávajúci šetrenie v chove, musí mať so sebou vybavenie podľa prílohy č. 2 tejto príručky.

V prípade chovu s veľkým množstvom zvierat môže byť pre potreby šetrenia nutné nasadiť viac než jedného povereného veterinárneho lekára a môže byť vyžiadaná asistancia technického personálu.

2. Predbežné opatrenia v prípade podozrenia na AMO

2.1 Povinnosti prevádzkovateľov v prípade podozrenia na AMO, nariadenie opatrení

V prípade podozrenia na AMO pri držaných zvieratách musia prevádzkovatelia prijať tieto opatrenia na kontrolu chorôb s cieľom zabrániť jej rozšíreniu z postihnutých zvierat a zariadení, za ktoré sú zodpovední, na iné nepostihnuté zvieratá alebo ľudí, kým príslušný orgán nevyhlási výskyt choroby:

- izolovať všetky zvieratá podozrivé z infekcie,
- držať izolovane maštalný hnoj vrátane podstielky a použitého steliva a akýkoľvek produkt, materiál alebo látku, ktoré môžu byť kontaminované a prenášať AMO a chrániť ich pred hmyzom a hlodavcami, držanými zvieratami druhov, ktoré nie sú v zozname, a voľne žijúcimi zvieratami, a to v rozsahu, ktorý je technicky a prakticky možný,
- vykonať primerané dodatočné opatrenia biologickej bezpečnosti s cieľom zabrániť akémukoľvek riziku šírenia choroby,
- ukončiť každé premiestňovanie držaných zvierat druhov zo zoznamu zo zariadenia alebo do zariadenia,
- zabrániť premiestňovaniu, ktoré nie je nevyhnutné, pokiaľ ide o zvieratá druhov, ktoré nie sú v zozname, produkty, materiály, látky, osoby a dopravné prostriedky zo zariadenia alebo do zariadenia,
- zabezpečiť, aby boli aktualizované záznamy týkajúce sa výroby, zdravia a výsledovateľnosti,
- poskytnúť príslušnému orgánu na jeho žiadosť všetky relevantné informácie týkajúce sa AMO a

- dodržiavať všetky pokyny vydané príslušným orgánom, pokiaľ ide o kontrolu AMO, v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 a Delegovaným nariadením Komisie 2020/687.

Majiteľ musí byť inštruovaný, že aj keď úradný veterinárny lekár vykoná úradnú inventúru chovu z epizootologických dôvodov (časť 2.4), je povinný viesť evidenciu všetkých vnímavých zvierat podľa kategórií v hospodárstve a zoznam upresniť počtom zvierat, ktoré uhynuli alebo sa infikovali od ostatných zvierat v maštaliach. Zoznam sa pravidelne upravuje narodením alebo uhynutím zvierat počas doby podozrenia. Informácie na zozname musia byť na požiadanie predložené a pri každej kontrole dozorných orgánov môžu byť skontrolované. Urgentné kontroly sa týkajú iba chovov, v ktorých je vyslovené podozrenie na AMO. Ak národné centrum pre tlmenie chorôb považuje za potrebné, mali by sa kontroly rozšíriť aj na iné hospodárstva, ktoré sú v kontakte s hospodárstvom, v ktorom je vyslovené podozrenie na AMO a ktoré by mohli byť ohrozené v prípade potvrdenia choroby. Opatrenia uvedené vyššie zostanú v platnosti, kým sa úradne nevytlúči podozrenie na AMO. V prípade potreby bude policajný zbor požiadany o pomoc pri uplatňovaní obmedzení.

2.2 Šetrenie zo strany príslušného orgánu v prípade podozrenia na AMO v zariadení

1. V prípade podozrenia na AMO pri držaných zvieratách v zariadení príslušný orgán ihneď vykoná šetrenie s cieľom potvrdiť alebo vylúčiť jej výskyt v súlade s článkom 9 ods. 1, 3 a 4 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/689.

2. Príslušný orgán zabezpečí, aby úradní veterinárni lekári v priebehu šetrenia uvedeného v odseku 1 vykonali aspoň:

- **klinické vyšetrenia držaných zvierat** druhov zo zoznamu v zariadení a
- **odber vzoriek** na laboratórne vyšetrenia.

2.3 Predbežné obmedzenia a opatrenia biologickej bezpečnosti v prípade podozrenia na AMO pri držaných zvieratách v zariadení

Nariadenie opatrení v prípade podozrenia na AMO:

1. V prípade **podozrenia** na AMO v zariadení príslušný orgán s cieľom zabrániť šíreniu choroby z postihnutých zvierat a zo zariadenia na iné zvieratá, ktoré nie sú postihnuté, alebo na ľudí, dá zariadenie pod úradný dohľad a ihneď uloží tieto predbežné obmedzenia a opatrenia biologickej bezpečnosti:

- všetky ošípané v chove, musia byť v uzatvorených priestoroch, prípadne preložené na iné miesto, kde môžu byť izolované,
- žiadne ošípané ani iné druhy zvierat nesmú byť prisunuté do chovu alebo opustiť chov
- žiadne bravčové mäso nesmie byť vyvezené z chovu bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
- žiadne kadávery ošípaných nesmú opustiť chov bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
- zákaz usmrcovania ošípaných bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
- žiadne krmivo pre zvieratá, vybavenie, predmety, maštalný hnoj, podstielku materiály alebo odpadky, schopné prenášať vírus AMO nesmú opustiť chov bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
- osoby smú vstúpiť alebo opustiť chov iba za podmienok stanovených orgánom veterinárnej správy
- vozidlá smú vstúpiť alebo opustiť chov iba za podmienok stanovených orgánom veterinárnej správy
- nariadiť súpis ošípaných a aktualizovať zoznam (narodené a uhynuté zvieratá)

- pri vchodoch a východoch z budov, v ktorých sú umiestnené ošípané a v samotnom chove musia byť zabezpečené vhodné spôsoby dezinfekcie za použitia dezinfekčného prostriedku úradne schváleného proti vírusu AMO.

2. Príslušný orgán môže v zariadení, v ktorom existuje podozrenie na AMO nariadiť preventívne usmrtenie ošípaných, ak si to vyžaduje epidemiologická situácia.

3. Všetky vedľajšie živočíšne produkty z mŕtvych zvierat, ktoré uhynuli alebo boli usmrtené v zariadení, v ktorom existuje podozrenie na AMO, sa spracujú alebo zlikvidujú v súlade s nariadením (ES) 1069/2009 s cieľom zabezpečiť, aby bol vírus inaktivovaný a aby sa zabránilo šíreniu choroby na nepostihnuté zvieratá alebo na ľudí.

Veterinárne opatrenia v prípade podozrenia na AMO sa vydávajú priamo na mieste veterinárnym inšpektorom.

2.4 Analýza inventára a zoznamov v prípade podozrenia na AMO pri držaných zvieratách v zariadení

1. V prípade **podozrenia** na AMO v zariadení príslušný orgán nariadi prevádzkovateľom zariadení, v ktorých existuje podozrenie na chorobu, aby bezodkladne zostavili a viedli aktualizovaný „**Inventár**“ s týmito položkami a overí, či to uskutočnili:

- druhy, kategórie a počet zvierat držaných v zariadení,
- druhy, kategórie a počet držaných zvierat druhov, ktoré sa narodili, uhynuli, vykazovali klinické príznaky alebo môžu byť infikované alebo kontaminované AMO v zariadení,
- každý produkt, materiál alebo látku, ktoré môžu byť kontaminované vírusom AMO alebo ho môžu prenášať, v zariadení a
- v relevantných prípadoch, všetky miesta, ktoré môžu umožniť prežitie vektorov vírusu AMO v zariadení.

2. Ak zariadenie pozostáva z niekoľkých epizootologických jednotiek, vyššie uvedené informácie sa uvedú pre každú jednotku.

2.5 Rozšírenie obmedzení na pohyb zvierat

Ak má úradný veterinárny lekár dôkaz o tom, že sa AMO mohol zavliecť z iných chovov do podozrivého chovu, alebo že AMO mohol byť nejakým spôsobom zavlečená z podozrivého chovu na iné chovy, aj v týchto ďalších chovoch musia byť nariadené opatrenia podľa častí 2.1 a 2.3, kým sa podozrenie na AMO v hospodárstve úradne nevytlúči.

Pre zvieratá, pre ktoré platia opatrenia, bude povolené iba nutné zabitie pod úradným dozorom **počas 15-dňového obdobia**, po klinickom vyšetrení úradným veterinárnym lekárom, ktoré potvrdí, či sú vnímavé zvieratá v chove bez príznakov choroby.

Pre kontaktné chovy sa vydávajú opatrenia ako v prípade podozrenia v bode 2.3.

2.6 Klinické vyšetrenie

Pred klinickým vyšetrením chovu si úradný veterinár oblečie ochranný odev a zabezpečí osobnú dezinfekciu.

Úradný veterinárny lekár pred vyšetrením musí spracovať súpis vekových kategórií ošípaných v chove – kance, prasnice, chovný materiál, výkrmové ošípané, odstavčatá a ciciaky.

Načrtnutý plán chovu by mal zahŕňať budovy v chove s označením počtov ošípaných v každej kategórii a v každom objekte.

Je potrebné urobiť podrobné vyšetrenie všetkých ošípaných v chove ako aj záznam o všetkých príznakoch choroby, ako aj o ich identifikácii a mieste pobytu ošípaných v chove, vykazujúcich takéto abnormality.

Uprednostňuje sa začať kontrolu stáda v mieste chovu, kde sú podľa vyhlásenia majiteľa alebo jeho zástupcu ošípané zdravé, ponechajúc podozrivé zvieratá na koniec. Ak to nie je možné, hlavne v prípade veľkých chovov s obmedzeným počtom pomocníkov, môžu sa vyšetriť najprv podozrivé zvieratá. Klinické vyšetrenie sa vykoná v súlade s článkom 3 ods. 1 a 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2020/687 a bodom A.1 prílohy I k uvedenému nariadeniu a diagnostického manuálu pre AMO (Časť IV odsek 2-6).

Klinické príznaky AMO, ktoré sa môžu vyskytnúť, sú :

- horúčka, depresia
- gastrointestinálny syndróm
- respiračný syndróm
- chýlenie sa ošípaných
- zmena farby a krvácaniny na koži
- diskoordinácia, apatia, letargia a nechutenstvo.

2.7 Post-mortem vyšetrenie

Po skončení vyšetovania všetkých živých ošípaných by mal úradný veterinárny lekár vykonať podrobné vyšetrenie uhynutých zvierat v chove a zaznamenať prípadné chorobné zmeny.

Medzi patologické zmeny, ktoré sa môžu vyskytnúť patria.

- krvácaniny na mezenterálnych lymfatických uzlinách, na močovom mechúri, epiglottis a obličkách
- zväčšenie a silné prekrvenie sleziny
- sliznica žalúdka v oblasti fundu s petechiami a vredmi pokrytými nekrotickými zmenami
- najvýznamnejšie zmeny sú na lymfatických uzlinách
- kongescia a edém pľúc

2.8 Diagnostické usmrtenie

Ak nie sú k dispozícii uhynuté ošípané na post-mortem vyšetrenie, alebo ak vzorky odobraté z kadáverov v chove nemajú vhodnú kvalitu pre diagnostické laboratórium, poverený úradný veterinár môže vybrať vhodnú ošípanú alebo ošípané, ktoré budú usmrtené.

Za ošípané povinne usmrtené na diagnostické účely môže byť poskytnutá podpora na úhradu nákladov a strát spôsobených nariadenými opatreniami. Ak sa má usmrtiť jedna ošípaná na diagnostické účely, uprednostňuje sa smrtiaca injekcia do v. jugularis.

2.9 Odber vzoriek

Prvotný odber biologického materiálu pri podozrení na vypuknutie nákazy

Prvotný odber vzoriek pri podozrení na vypuknutie nákazy môžu zabezpečiť pracovníci VÚ ZV v spolupráci s miestnym centrom pre tlmenie nákaz. Pracovníci, ktorí zabezpečujú odber vzoriek sú vybavení odberovou súpravou určenou na odber vzoriek, prenosným chladiacim

boxom s chladiacimi vložkami, osobnými ochrannými pomôckami a komunikačným zariadením. Prvotný odber vzoriek VÚ ZV vykonávaná v súlade s interným dokumentom D-LS-PPL-1 Pohotovostný plán laboratória – NRL ASF.

Vzorky sa odoberajú prednostne od zvierat ktoré:

- vykazujú klinické príznaky AMO
- nedávno uhynuli
- epidemiologicky súvisia s iným podozrením na AMO alebo ohniskom AMO
- mali predchádzajúce pozitívne alebo dubiálne výsledky lab. vyšetrení

Všetky odobraté vzorky určené na laboratórne vyšetrenia sú odobraté pomocou odberovej súpravy. Na odstránenie kontaminácie patogénov z vonkajších povrchov sa používa dezinfekčný roztok napr. 0,2% roztok kyseliny citrónovej, 70% etanol alebo roztok Incidin sprej. Odberová nádoba sa označí druhom materiálu, dátumom a miestom odberu, druhom a identifikáciou zvierat'a, ktorému bol materiál odobratý, umiestnená je do priesvitného plastového obalu a uložená do chladiaceho boxu, ktorý je tiež z vonkajšieho povrchu dezinfikovaný. Sprievodným dokladom vzoriek je vyplnená Žiadanka na laboratórne vyšetrenie, ktorá je zabalená v priesvitnom plastovom obale.

Vzorky, ktoré sa odoberajú od podozrivých zvierat na virologickú diagnostiku AMO sú:

- krv s EDTA
- orgány, tkanivá (slezina, mandle, lymfatické uzliny)
- rúrovitá kosť
- celková krv prípadne krvné sérum.

Vzorky krvi na detekciu vírusu by mali byť odobraté zvierat'u s klinickými príznakmi. Ak je zviera bez klinických príznakov mala by sa krv odoberať ošípaným s teplotou od 40,5°C vyššie. Vzorky krvi by sa mali odobrať aj od ošípaných, ktoré sú povinne zabitú pre diagnostické účely (viď časť 3.5 – odber vzoriek krvi).

Od každej ošípanej by sa mala odobrať jedna vzorka krvi, ktorá môže byť aj bez antikoagulačnej prísady. Z podozrivého chovu by sa malo odobrať až do 10 vzoriek. Odber vzoriek sa musí uskutočniť v súlade s diagnostickou príručkou - Diagnostická príručka ustanovujúca diagnostické postupy, metódy odberu vzoriek a kritéria na vyhodnocovanie laboratórných testov na potvrdenie afrického moru ošípaných 1/2004/277 (vestník MP SR č.26/2004).

Vzorky krvi by sa mali podľa potreby držať pri teplote 4°C až do ich odoslania národnému referenčnému laboratóriu.

Vzorky tkaniva by sa mali odobrať ošípaným, ktoré uhynuli v predchádzajúcich 24 hodinách, a u ktorých ešte nedošlo k autolýze, prípadne od ošípaných, ktoré boli zabitú z diagnostických dôvodov. Vzorky tkaniva by sa mali odobrať najmenej od dvoch – troch ošípaných.

Vzorky tkaniva sa musia odoberať individuálne od každej ošípanej aseptickým spôsobom, bez kontaktu s dezinfekčným prostriedkom a mali by sa ukladať do osobitných čistých nádob označených číslom chovu, objektom pôvodu ošípanej druhom tkaniva, menom úradného veterinárneho lekára a dátumom odberu.

Podrobnosti o odbere vzoriek sú uvedené v Diagnostickej príručke ustanovujúcej diagnostické postupy, metódy odberu vzoriek pri AMO.

Žiadanka, ktorá sprevádza vzorky, by mala uvádzať podrobnosti o ošípaných, ktorým boli vzorky odobraté, vrátane údajov o klinickom a post-mortem vyšetrení a údajov o ostatných druhoch zvierat prítomných v chove. Na žiadanke musí byť jasne vyznačené, že sa jedná o vzorky z podozrivých ošípaných na AMO. Jedna kópia sprievodnej žiadanky zostane úradnému veterinárovi, ktorý ju založí do dokumentácie a ďalšia kópia bude odoslaná mailom do národného centra pre tlmenie nákaz.

Nebude sa používať nijaká konzervačná látka, avšak vzorky by sa mali udržiavať pri teplote 4°C až do ich odoslania do národného referenčného laboratória.

Tkanivá požadované pre laboratórne vyšetrenie zahŕňajú:

- tonzily, obličky a slezinu, lymfatické uzliny.

2.9.1 Odoberanie vzoriek sleziny

Pre odber vzorky zo sleziny sa kadáver ošípanej uloží na pravý bok. Koža pokrývajúca ľavé rebrá a brucho sa odtiahne od chrbtice. Potom sa použije čistý nôž na rez medzi tretím a štvrtým rebrom od konca, umožniac tak odsunúť tri posledné rebrá k chrbtici - peritoneum zostane nedotknuté a pod ním sa črtá slezina. Peritoneum sa nadvihne pomocou anatomických klieští a nad slezinou sa nareže. Voľný koniec sleziny sa pridrží obyčajnými kliešťami a do čistej nádoby sa odoberie 3 cm vzorka.

2.9.2 Odber materiálu z tonzíl

Vyšetrovaný kadáver ošípanej sa uloží na chrbát s natiiahnutým krkom.

Koža a podkožné tkanivo sa odstráni spomedzi čeľustí až po hrtan.

Od brady sa urobí obojstranne vertikálny rez pozdĺž vnútornej hrany čeľuste a odhalí sa jazyk, rez sa robí čo najbližšie k čeľusti.

Jazyk sa uchopí za hrot, odtiahne dozadu a odhalia sa tonzilárne krypty na rozhraní konca tvrdého podnebia a dorzálnej strane hltanu.

Tonzilárne krypty sa potom môžu vybrať spolu s podkladovým tkanivom – uložia sa do čistej nádoby.

2.9.3 Odosielanie materiálu

Krvné a tkanivové vzorky by sa mali prepravovať najlepšie poslom, v každom prípade čo najskôr avšak **najneskôr do 24 hodín od odberu vzoriek musia byť dopravené do národného referenčného laboratória**. Laboratórium musí byť oboznámené s odoslaním diagnostických vzoriek a malo by byť informované o očakávanom čase, kedy by mali doručiť, aby sa mohli pripraviť na ich príjem a vyšetrenie. V prípade ak nie je možné zabezpečiť dopravenie materiálu do 24 hodín od odberu vzoriek do NRL, musia byť bezodkladne vydané opatrenia pri podozrení pre všetky chovy ošípaných v ochrannom pásme a pásme dohľadu.

Počas prevozu by sa mali chladiť, nie však mraziť. V laboratóriu sa vzorky môžu uskladňovať pri teplote 4°C, ale čo najskôr by mali byť vyšetrené na AMO a hlavne v prvej fáze epizootickej aj na klasický mor ošípaných. Je dôležité aby sprievodná žiadanka k vzorkám do laboratória obsahovala aj anamnestické údaje o chove a prípadne epizootologické údaje, ktoré sú k dispozícii, vrátane, ak je to možné aj pravdepodobného zdroja infekcie a dátumu zavlečenia.

2.10 Hlásenie riadiacemu centru

Po ukončení predbežného šetrenia, odobratí potrebných vzoriek krvi a tkaniva a zabezpečení odoslania vzoriek do národného referenčného laboratória, úradný veterinár, predtým než

opustí podozrivý chov by mal vyplniť predbežné hlásenie a zaslať ho buď mailom alebo nahlásiť telefonicky národnému centru pre tlmenie chorôb. V každom prípade by sa mal poverený úradný veterinár spojiť s centrom, aby mohol dostať inštrukcie, týkajúce sa ďalšieho postupu pred opustením chovu.

2.11 Činnosť v období do obdržania laboratórných výsledkov

Nariadené opatrenia uložené podľa odseku 2.1 zostanú v platnosti až kým nebude úradne vylúčené podozrenie na AMO.

Majiteľ, alebo držiteľ, by mal byť informovaný, že môže trvať až tri dni, než sa doručia výsledky vyšetrení, ale že za ten čas môže súkromný veterinár navštíviť chov a ošetriť choré zvieratá za predpokladu dodržania prísnych dezinfekčných opatrení pri vstupe a odchode z chovu.

Úradný veterinárny lekár by mal pred opustením chovu skontrolovať, či majiteľ, alebo, držiteľ, porozumeli opatreniam, ktoré boli nariadené na prevádzku jeho chovu a dezinfekčným opatreniam, ktoré sú potrebné pre vstup a výstup oprávnených osôb z a do chovu.

Musia byť urobené opatrenia na bezpečnú likvidáciu kadáverov ošípaných, ktoré uhynuli alebo boli usmrtené pre diagnostické účely. Toto musí prebehnúť pod úradným dozorom a spôsobom, ktorý zamedzí riziku rozšírenia vírusu AMO.

Ďalšie návštevy podozrivého chovu v rámci dozoru by mali byť zabezpečené po konzultácii s národným centrom pre tlmenie chorôb.

2.12 Negatívne výsledky

Ak sú výsledky testov negatívne, uložené obmedzenia môžu byť okamžite zrušené na príkaz národného centra pre tlmenie chorôb. Je však možné, že zostane podozrenie na výskyt AMO a na základe toho bude prijaté rozhodnutie po konzultácii s úradným veterinárom zodpovedným za vyšetrovanie v chove a národným centrom pre tlmenie chorôb, ponechať dozor nad chovom a odobrať ďalšie vzorky tkanív a krvi na testovanie v národnom referenčnom laboratóriu.

3. Potvrdenie prítomnosti AMO

(1) Po úradnom potvrdení výskytu afrického moru ošípaných v chove ošípaných nariadi miestne centrum okrem opatrení nariadených v prípade podozrenia tieto ďalšie opatrenia:

- a) usmrtiť bezodkladne ošípané v chove pod úradným dozorom spôsobom, ktorý zabráni riziku šírenia vírusu afrického moru ošípaných počas prepravy alebo usmrtenia,
- b) odobrať dostatočný počet vzoriek v súlade s diagnostickou príručkou od usmrcovaných ošípaných na zistenie spôsobu zavlečenia vírusu afrického moru ošípaných do chovu a doby, počas ktorej mohol byť prítomný vírus v chove pred ohlásením choroby,
- c) spracovať telá uhynutých alebo usmrtených ošípaných pod úradným dozorom,
- d) vysledovať a spracovať pod úradným dozorom mäso ošípaných pochádzajúcich z chovu a zabitých v období medzi pravdepodobným zavlečením choroby do chovu a zavedením úradných opatrení,
- e) vysledovať a zničiť pod úradným dozorom spermu, vajíčka a embryá ošípaných odobraté z chovu v období medzi pravdepodobným zavlečením choroby do chovu a zavedením úradných

opatrení spôsobom, ktorý zabráni akémukoľvek riziku šírenia vírusu afrického moru ošipáných,

f) zlikvidovať všetok materiál, odpad a krmivo, ktoré je pravdepodobne kontaminované; jednorazové materiály, ktoré môžu byť kontaminované, najmä materiály použité pri usmrcovaní, sa zničia; tieto činnosti sa vykonajú podľa pokynov úradného veterinárneho lekára,

g) vyčistiť po odstránení ošipáných budovy používané na ustajnenie ošipáných, vozidlá používané na prepravu ošipáných alebo ich mŕtvych tiel a vybavenie, podstielku, hnoj a močovku, ktoré sú pravdepodobne kontaminované, a podľa potreby vykonať dezinfekciu a dezinfekciu

h) izolovať všetky kontaminované produkty, materiály a látky až kým sa nezlikvidujú alebo nepodrobia čisteniu a dezinfekcii ak je to možné

(2) Miestne centrum môže upustiť od nariadenia opatrení uvedených v odseku 1 písm. a) a e), ak bolo ohnisko potvrdené v laboratóriu, zoologickej záhrade, safari parku alebo oplotenej oblasti, kde sú ošipané držané na vedecké účely alebo na účely spojené s uchovaním druhu alebo uchovaním zriedkavého plemena. Hlavný veterinárny lekár o upustení od nariadenia opatrení uvedených v odseku 1 písm. a) , e) bezodkladne informuje komisiu a opatrenia zmení alebo zruší v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev.

3.1 Hlásenia

Do 24 hodín od úradného potvrdenia prvého výskytu AMO Komisia EÚ a ostatné členské štáty EÚ dostanú oficiálne hlásenie o výskyte choroby. V tejto fáze bude využitý systém ADIS EÚ (systém pre hlásenie chorôb zvierat EÚ).

Národné centrum pre tlmenie chorôb pripraví podklady pre hlásenie, ktoré musia obsahovať minimálne nasledovné podrobnosti:

- dátum vzniku podozrenia na AMO
- dátum potvrdenia výskytu AMO
- metódy použité pre potvrdenie choroby
- lokalizácia infikovaných chovov
- vzdialenosť od najbližších chovov s ošipánymi
- počet ošipáných každej vekovej kategórie v danom chove
- počet ošipáných každej vekovej kategórie, u ktorých bol potvrdený AMO
- počet a kategórie uhynutých ošipáných

Do 24 hodín od prvého výskytu bude podané hlásenie OIE.

Príslušné národné a miestne poľnohospodárske a veterinárne orgány budú takisto okamžite upovedomené o skutočnosti, že AMO bol úradne potvrdený. Podľa potreby budú urobené vyhlásenia pre médiá.

Budú vyvesené zreteľné oznamy, že chov je infikovaný chorobou AMO. Informačné tabule budú aj pri vstupoch do všetkých obcí v ochrannom pásme a pásme dohľadu.

3.2 Ustanovenie miestneho centra pre tlmenie chorôb

Akonáhle sa potvrdí výskyt AMO, založí sa miestne centrum pre tlmenie nákaz a vybaví sa všetkými potrebnými veterinárnymi, technickými a administratívnymi pracovníkmi a iným materiálom a vybavením, potrebným pre zvládnutie a eradikáciu choroby čo najrýchlejším a najúčinnjším spôsobom.

Príslušný orgán bezodkladne po úradnom potvrdení diagnózy afrického moru ošípaných vymedzí okolo ohniska choroby ochranné pásmo (polomer najmenej 3km) ktoré je súčasťou pásma dohľadu (najmenej 10km) a vydá opatrenia v súlade s nariadením Komisie 2020/687.

V miestnom centre bude na zreteľnom mieste vyvesená mapa územia s vyznačením umiestnenia všetkých chovov s ošípanými v ochrannom pásme aj v pásme dohľadu s označením počtu ošípaných z každej vekovej kategórie. Táto mapa bude každý deň aktualizovaná, aby sa dal sledovať postup tlmenia choroby, prípadne jej šírenie do iných oblastí.

Vedúci miestneho centra pre tlmenie chorôb každý deň oboznámi zamestnancov centra s dosiahnutými výsledkami a s prípadnými problémami, podobné hlásenie podá aj na národné centrum pre tlmenie chorôb.

3.3 Izolovanie infikovaných priestorov

Priestory musia byť izolované, až pokiaľ nebudú zrušené prijaté opatrenia. Výrazné oznámenie o podozrení na AMO a zákaze vstupu bude umiestnené na každom vstupe do chovu.

(1) Ak sa preukáže, že v chove, v ktorom bol potvrdený africký mor ošípaných, sú prítomné vektory alebo ak existuje takéto podozrenie, miestne centrum:

- a) zabezpečí vykonanie kontroly, či v infikovanej budove a v jej okolí sú prítomné vektory, a to formou fyzickej kontroly a podľa potreby prostredníctvom odchyty vektorov do pascí v súlade s prílohou č. IV nariadenia 2020/687.
- b) ak sa prítomnosť vektorov potvrdí, zabezpečí
 - vykonanie vhodných laboratórnych testov, ktorými sa potvrdí alebo vylúči prítomnosť vírusu afrického moru ošípaných u vektorov,
 - vytvorenie vhodných monitorovacích, kontrolných a dozorných opatrení v chove a v oblasti okolo neho,
- c) vydá zákaz držania ošípaných najmenej šesť rokov v chove a podľa potreby aj ostatných domácich zvierat, ak sa potvrdí prítomnosť vektorov, pričom ich kontrola sa nedá vykonávať.

(2) Hlavný veterinárny lekár poskytne informácie o opatreniach podľa odseku 1 komisii a členským štátom v rámci Stáleho veterinárneho výboru.

3.4 Výpočet pomoci na náhradu škôd spôsobených chorobou.

Výpočet pomoci na náhradu škôd spôsobených chorobou sa stanoví na základe trhovej hodnoty zvierat, materiálu a cien bezprostredne platných pred vznikom nákazy. Úradný veterinárny lekár potvrdzuje východiskové údaje pre výpočet pomoci, ako sú hlavne počty a hmotnosť zabitých ošípaných, použitá metóda zabíjania, spôsob spracovania tiel, použité dezinfekčné prostriedky, spotreba elektrickej energie a vody, strata príjmu v dôsledku karanténnych ťažkostí (§ 26 Nariadenia komisie (EÚ) č. 2022/2472).

V každom prípade proces hodnotenia alebo problémy spojené s hodnotením zvierat nesmú spôsobiť omeškanie usmrtenia všetkých ošípaných infikovaného chovu.

3.5 Usmrtenie ošípaných v infikovanom chove

Než sa usmrcovanie začne, úradný veterinárny lekár a miestne centrum pre tlmenie chorôb sa musia dohodnúť na bezpečnom spôsobe likvidácie kadáverov, vrátane možnosti ich odvozu na bezpečnú likvidáciu v schválenom zariadení na spracovanie materiálu kategórie 1 a 2 (ďalej len „schválené zariadenie“) a pripraví akčný plán usmrcovania podľa postupov vypracovaných v štandardných operačných postupoch na usmrcovanie zvierat pri zdolávaní nákaz v rámci depopulácie zvierat (ďalej len ŠOP), ktorý je uverejnený na webovej stránke ŠVPS SR.

Pri usmrcovaní zvierat a súvisiacich úkonoch sa musia dodržiavať požiadavky ustanovené v článku 3 nariadenia Rady (ES) č. 1099/2009 tak, že sa zvieratá ušetria akejkol'vek bolesti, strachu alebo utrpenia, ktorým sa dá vyhnúť. Postup usmrcovania sa bude riadiť podľa pokynov vypracovaných v ŠOP na usmrcovanie zvierat a Doplnkom č. 1 k ŠOP na riešenie neobvyklých, krízových situácií pri depopulácii zvierat

Spôsob usmrcovania zvierat závisí od druhu, kategórie a hmotnosti zvierat, ich počtu a spôsobu ustajnenia zvierat. Prednostne sa uplatňujú nekrvavé metódy usmrtenia. V prípade použitia krvavých metód usmrtenia musí byť zabezpečená taká manipulácia s krvou, ktorá zabraňuje šíreniu ochorenia.

1. Pri usmrcovaní malého množstva zvierat sa môže použiť smrtiaca injekcia (napr. aplikáciou T61), ktorú musí aplikovať iba veterinárny lekár (podľa zákona o lieku) po zbavení vedomia zvierat'a.
2. Pri mladých zvieratách ciciakoch cca do 5 kg živej hmotnosti sa môže použiť ako alternatíva úder do hlavy spôsobujúci vážne poškodenie mozgu s následným vykrvením na mieste, ak je to možné. Menšie ošípané je možné usmrcovať bez toho, aby museli byť presunuté z miesta ich pobytu – smrtiacou injekciou do srdca alebo v. cava anterior.
3. Pri usmrcovaní väčšieho počtu zvierat sa použijú iba vybrané metódy zo schválených metód na usmrcovanie zvierat ustanovených v prílohe č.1 nariadenia Rady(ES) č. 1099/2009.
 - Mechanická metóda omráčenia s následným usmrtením elektrickým prúdom
 - Elektrická metóda - elektrický prúd aplikovaný v dvoch fázach do hlavy/od hlavy do tela
 - Plynová metóda – s použitím CO₂ vo vysokej koncentrácii najmenej 80%
 - Kombinovaná metóda-omráčenie sedatívami s usmrtením elektrickou metódou

3.6. Odber vzoriek alebo podanie injekcie do v. jugularis, alebo v. cava anterior

3.6.1 Krčná žila (v. jugularis)

Ošípaná sa fixuje v stoji.

Ihla sa zavedie do jugulárnej ryhy 5 cm kraniálne od apertura thoracis.

Ihla sa zavádza mierne mediálne a dozadu a zavádza sa dorzálna, až kým nie je napichnutá v. jugularis.

Odporúčaná ihla je veľkosti 16 g, do dĺžky 80 mm.

3.6.2 Predná dutá žila (v. cava anterior)

Pre ošípané, ktoré sú príliš malé pre techniku vstupu do veny jugularis v stoji, je vhodnou alternatívou použitie prístupu do v. cava anterior.

Neodstavené ošípané alebo malé odstavčatá by mali byť pevne fixované v chrbtovej polohe s hlavou pritlačenou k povrchu, na ktorom ležia.

Ihla sa zavádza na pravej strane v krčnej brázde mierne pred a laterálne od hrotu hrudnej kosti na imaginárnej čiare spájajúcej hrot sternu s pravým uchom.

Ihla sa zavádza pod uhlom 30° od zvislého smeru, smerom dolu, mierne dozadu a mediálne, až kým nie je napichnutá v. c. anterior.

Pre veľké ošípané môže byť použitý podobný postup v stojatej polohe.

Aby došlo k čo najmenšiemu poškodeniu ciev je dôležité, aby bola použitá ihla čo najmenšieho priemeru vhodná pre danú veľkosť ošípanej a aby bola v. cava anterior napichnutá pred prvým rebrom.

3.7. Likvidácia kadáverov

Kadávery ošípaných, ktoré boli nutne usmrtené, musia byť zlikvidované pod úradným dozorom a spôsobom, ktorý zamedzí riziku rozšírenia vírusu AMO.

Likvidácia kadáverov za normálnych okolností prebieha v schválenom zariadení na tento účel orgánom veterinárnej správy. Za určitých okolností môže národné centrum pre tlmenie chorôb zvážiť kremáciu alebo zakopanie ako alternatívne metódy likvidácie kadáverov, berúc do úvahy geologické, environmentálne a právne obmedzenia.

Pri výbere miesta zakopávania kadáverov musia byť splnené minimálne tieto podmienky:

- súhlas vlastníka a užívateľa pozemku na túto činnosť
- súhlas príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny
- v jame po vykopaní sa nesmie objaviť spodná voda
- pozemok musí byť vzdialený najmenej 500 m od najbližšieho vodného toku, nádrže, prameňa alebo studne ktorý slúži na zásobovanie pitnou vodou
- pozemok musí byť vzdialený najmenej 100 m od najbližšej stavby a najmenej 50 m od hranice susediaceho pozemku
- zvieratá sú zakopané do takej hĺbky, aby výška navrstvenej zeminy bola najmenej 2 m do úrovne terénu
- obal zvierat, ak bol použitý, musí byť v zemi neškodne rozložiteľný
- telá mŕtvych zvierat musia byť ošetrené dezinfekčným prostriedkom

Rozmery jamy pre zakopanie 60 dospelých ošípaných s 2 metrovou krycou vrstvou sú: dĺžka 6 m, šírka 3 m, hĺbka 4 m.

Aby sa zakopané kadáverov nedvíhali k povrchu, pred zakopaním je potrebné rozrezať ich bruchá, aby zo zažívacieho traktu a brušnej dutiny mohol uniknúť plyn.

Pri výbere miesta kremácie (spaľovania) kadáverov musia byť splnené minimálne tieto podmienky:

- súhlas vlastníka a užívateľa pozemku na túto činnosť
- súhlas príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny

- súhlas príslušných orgánov požiarneho zboru

Vozidlá použité pre prevoz kadáverov do schváleného zariadenia alebo iné miesto likvidácie musia byť utesnené, a pred odchodom z chovu musia byť zvonku dezinfikované.

3.8 Likvidácia materiálu

Materiál, vybavenie, odpad živočíšneho pôvodu, alebo iné predmety, ktoré môžu byť kontaminované vírusom AMO, a ktoré by tak mohli rozšíriť AMO, musia byť zlikvidované, ak sa ukáže, že ich dekontaminácia normálnym procesom nie je možná. Predmety alebo materiály určené na likvidovanie by mali byť spísané a môže za ne byť vyplatená náhrada.

Likvidácia materiálu, vybavenia, alebo iných predmetov musí byť vykonaná v súlade s inštrukciami úradného veterinárneho lekára a pod jeho dozorom.

Mäso ošípaných z infikovaného chovu, ktoré boli zabitú v období medzi pravdepodobným vznikom ochorenia a uložením obmedzenia pohybu, bude vysledované a zlikvidované pod dozorom tak, aby nedošlo k riziku rozšírenia vírusu AMO.

3.9. Epizootologické vyšetrenie

Po potvrdení výskytu infekcie AMO budú vykonané ďalšie rozsiahle epizootologické šetrenia, aby sa zabezpečilo prijatie vhodných kontrolných opatrení vo všetkých ostatných chovoch, ktorých zvieratá mohli byť vystavené vírusu AMO.

Miestne centrum vykoná epizootologické šetrenie podľa článku 57 nariadenia 2016/429. Epizootologické šetrenie sa musí začať najneskôr nasledujúci pracovný deň po potvrdení ohniska. Podľa závažnosti prípadu ŠVPS rozhodne o účasti členov Národného centra pre tlmenie nákaz prípadne členov odbornej skupiny na epizootologickom šetrení.

Epizootologické šetrenie z ohniska AMO popisuje:

- situáciu v infikovanom chove.
- počet a druhy vnímavého a iného dobytku; metódy chovu.
- počet klinicky postihnutých zvierat a stanovený vek najstaršej patologickej zmeny.
- veľkosť a umiestnenie chovu a jeho vzťah s ostatnými chovmi, verejnými cestami a pod.
- posledné premiestňovania (zvieratá a personálu) do chovu a z chovu.
- zistenie možnosti, či šírenie choroby spôsobujú vektory alebo diviaky
- možný pôvod infekcie
- pravdepodobnej dobe trvania infekcie v chove
- identifikácia chovov, v ktorých je najväčšie riziko rozširovania vektorom alebo premiestňovaním (kontaktné chovy)
- identifikácia iných zariadení a dopravných prostriedkov, potravinárskych a krmivárskych podnikov alebo prevádzkarní na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo iných miest, kde mohla byť infekcia zavlečená

Počas šetrenia by mali byť vykonané všetky spätné sledovania aj sledovania smerom dopredu s cieľom identifikovať doteraz nedefinovaný zdroj infekcie a chovov kde hrozí priama alebo nepriama expozícia vírusom AMO. Ohrozenie infekčným materiálom prenášaným návštevami by počas tohto šetrenia nemalo byť zanedbané a je potrebné prípadne aj

opakovane odobrať vzorky krvi, aby sa potvrdil zdravotný stav stáda, o ktorom existujú pochybnosti. Je nevyhnutné odhaliť vznik epizoócie čo najrýchlejšie, aby sa minimalizovalo rozšírenie infekcie. Pri ďalšom epizootickom šetrení je potrebné zhodnotiť aktivitu vektora pri prenose.

RVPS bezodkladne informuje o zistených kontaktných chovoch a miestach ŠVPS SR prípadne inú RVPS v ktorej sa chovy alebo zariadenia nachádzajú a pred uzavretím epizootologického šetrenia prekonzultuje zistenia s Národným centrom pre tlmenie nákaz.

Vzor epizootologického šetrenia je uvedený v prílohe.

3.10. Čistenie , dezinfekcia a dezinsekcia

Čistenie, dezinfekcia a dezinsekcia by sa mali začať hneď po usmrtení vnímavých zvierat a ich odstránení z chovu. Pri tom musia byť splnené metodické postupy.

Úradný veterinárny lekár poverený dozorom v infikovanom chove naplánuje priebeh čistenia, dezinfekcie a dezinsekcie v napadnutom chove a mal by kontrolovať všetky fázy operácie.

Pred začatím operácie by mal byť urobený úradný záznam o poškodení stavieb a zariadení, ktoré budú čistené a dezinfikované. Tak sa identifikujú oblasti, ako sú popraskané podlahy a steny a pohyblivé vybavenie, ktoré si budú vyžadovať špeciálnu pozornosť a zároveň tak vznikne inventarizácia existujúcich poškodení zariadenia, aby sa dali ľahšie zvládnuť prípadné vznesené nároky na finančné odškodnenie za poškodenia spôsobené pri vykonaní týchto opatrení. Okrem toho je potrebné skontrolovať bezpečnosť elektrických rozvodov, aby sa zamedzilo vzniku nebezpečných situácií použitím vody pri čistení chovu. Stav elektromeru a vodomeru sa musí zaznamenať, aby boli hodnoverné doklady na vznesené nároky na náhradu za použitú elektrickú energiu a vodu použitú pri čistení a dezinfekcii.

Čistenie, dezinfekcia a dezinsekcia sa realizujú v dvoch fázach nasledovne:

3.10.1 Predbežné čistenie, dezinfekcia a dezinsekcia.

Predbežné čistenie, dezinfekcia a dezinsekcia by sa mali začať hneď po usmrtení vnímavých zvierat a ich odstránení z chovu.

Časti farmy, v ktorých boli chované ošípané a iné časti farmy, ako sú budovy alebo cesty, ktoré by mohli byť kontaminované pohybom zvierat alebo počas usmrcovania alebo post mortem vyšetrovania, by mali byť ošetrené dezinfekčným a dezinsekčným prostriedkom, oficiálne schváleným.

- Tkanivo alebo krv, ktoré sa roztečú počas zabíjania alebo post mortem vyšetrenia a hrubé znečistenie budov, ciest alebo zariadenia, sa bezpečne odstráni a zlikviduje, prednostne na rovnakom mieste kde sa likvidujú kadávery.
- Všetky časti ostatných budov, povrchov alebo vybavenia, ktoré mohli byť kontaminované sa musia postriekať schváleným dezinfekčným prostriedkom;
- Maštalný hnoj vrátane podstielky a použitého steliva musí dôkladne napustiť schváleným dezinfekčným prostriedkom
- Vybavenie, kontajnery, spotrebné náčinie, povrchy alebo akýkoľvek materiál, ktorý nie je možné vyčistiť a vydezinfikovať sa musí zničiť
- Používaný dezinfekčný roztok musí na povrchu pôsobiť aspoň 24 hodín.
- O predbežnom čistení a dezinfekcii sa vypracuje úradný záznam

3.10.2 Závěrečné čistenie, dezinfekcia a dezinfekcia.

1. Maštalný hnoj vrátane podstielky a použitého steliva sa musí odstrániť a ošetriť takto:

- a) pevná časť maštalného hnoja vrátane podstielky a použitého steliva sa musí buď:
- i) ošetriť parou pri minimálnej teplote 70 °C;
 - ii) zničiť spálením;
 - iii) zakopať dostatočne hlboko, aby sa zabránilo prístupu zvierat, alebo
 - iv) nakopiť k teplu, postriekať dezinfekčným prostriedkom a ponechať aspoň 42 dní, počas ktorých musí byť kopa buď zakrytá alebo znovu nakopená, aby sa zabezpečilo tepelné ošetrenie všetkých vrstiev;
- b) tekutá časť maštalného hnoja sa po poslednom pridaní infekčného materiálu musí skladovať aspoň 42 dní

2. Budovy, povrchy a vybavenie sa musia dôkladne umyť a vyčistiť odstránením zvyšnej mastnoty a nečistoty a postriekať dezinfekčnými prostriedkami.

Mastnota a špina by mali byť odstránené z celého povrchu s odmasťujúcim prostriedkom a umyté studenou vodou.

Povrchy sa potom opäť dezinfikujú schváleným dezinfekčným roztokom. Prostredie chovu sa ošetrí schváleným dezinfekčným prostriedkom.

3. Po siedmich dňoch sa zariadenia musia znovu vyčistiť a dezinfikovať.

Po siedmich dňoch všetky miesta majú byť opäť umyté odmasťujúcim prostriedkom, opláchnuté studenou vodou, dezinfikované schváleným dezinfekčným roztokom a opäť opláchnuté studenou vodou.

Závěrečné čistenie a dezinfekcia je ukončená až po dvojnásobnom čistení a dezinfekcii.

O závěrečnom čistení a dezinfekcii sa vypracuje úradný záznam.

3.11 Preventívne usmrcovanie a opatrenia v kontaktných chovoch a iných miestach

Orgán veterinárnej správy môže zaviesť opatrenia okrem chovov s potvrdeným výskytom infekcie v chove (ohodnotenie, usmrtenie, likvidácia kadáverov a iného kontaminovaného materiálu, čistenie, dezinfekcia a dezinfekcia) aj pre ostatné chovy, na ktorých mohlo dôjsť k infikovaniu ošípaných buď ako výsledok ich polohy, alebo priameho, alebo nepriameho styku s infikovaným chovom, aj keď sa u nich neprejavujú klinické príznaky AMO.

V prípade preventívneho usmrtenia z epizootologických dôvodov sa vykoná náhodný odber vzoriek a laboratórne vyšetrenie ošípaných v súlade s diagnostickou príručkou.

Opatrenia v kontaktných chovoch

(1) Chovy sa označujú ako kontaktné, ak úradný veterinárny lekár na základe epizootologického šetrenia zistí alebo príde k záveru, že africký mor ošípaných mohol byť zavlečený z iných chovov do chovu uvedeného v článkoch 17 a 18 nariadenia 2020/687. V týchto chovoch sa uplatňujú opatrenia podľa článku 18 nariadenia 2020/687 dovtedy, kým sa prítomnosť afrického moru ošípaných úradne nevytlúči.

Opatrenia na iných miestach vrátane dopravných prostriedkov

Opatrenia uvedené v článkoch 17 a 18 nariadenia 2020/687 sa môžu uplatňovať aj na iných miestach vrátane dopravných prostriedkov.

3.12 Epidemiologické jednotky

Ak sa potvrdí prítomnosť afrického moru ošípaných v chovoch, ktoré pozostávajú z dvoch alebo viacerých epidemiologických jednotiek schválených príslušnou RVPS podľa nariadenia komisie 2023/594, príslušný orgán môže miestne centrum rozhodnúť o udelení výnimky v súlade s článkom 13 nariadenia 2020/687.

3.13 Ďalšie hlásenia o ohnisku

Čo najskôr po predbežnej správe pre komisiu EÚ a pre ostatné členské štáty EÚ v súlade s oddielom 3.1, bude odovzdaná ďalšia správa, ktorá bude uvádzať podrobnosti o dátume (dátumoch), kedy boli ošípané zabitú v infikovanom chove a kadávery boli zlikvidované.

Všetky dostupné informácie týkajúce sa epizootologickej situácie v ohnisku a známeho alebo možného pôvodu nákazy budú poskytnuté v rovnakom čase.

3.14 Vymedzenie ochranného pásma a pásma dohľadu

Miestne centrum pre tlmenie chorôb v spolupráci so skupinou odborníkov bezodkladne po úradnom potvrdení AMO vymedzí okolo ohniska AMO ochranné pásmo s polomerom najmenej 3 kilometre, ktoré je súčasťou pásma dohľadu s polomerom najmenej 10 kilometrov. Národné centrum pre tlmenie chorôb môže ochranné pásmo a pásmo dohľadu rozšíriť podľa vývoja epizootologickej situácie.

Ochranné pásmo a pásmo dohľadu sa vymedzia na základe:

- výsledkov epizootologického šetrenia
- geografickej situácie, najmä existencie prírodných alebo umelých hraníc zabraňujúcich šíreniu AMO
- umiestnenia a vzdialenosti chovov
- premiestňovania a obchodu s ošípanými a dostupnosti bitúnkov
- možnosti kontroly premiestňovania ošípaných v rámci pásiem, a najmä ak sa ošípané určené na usmrtenie premiestňujú z ich chovov pôvodu

Miestne centrum pre tlmenie chorôb informuje osoby v ochranných pásmach o prijatých opatreniach najmä použitím značiek a výstražných správ s využitím masovokomunikačných prostriedkov a prijme vhodné opatrenia, aby zabezpečil primerané vykonávanie týchto opatrení.

V prípade ak ochranné pásmo alebo pásmo dohľadu okrem územia SR zasahujú na územie iného členského štátu národné centrum pre tlmenie chorôb spolupracuje s národným centrom príslušného členského štátu pri vymedzení týchto pásiem.

3.15 Opatrenia v ochrannom pásme

Opatrenia, ktoré sa majú uplatniť v zariadeniach, v ktorých sa držia ošípané v ochrannom pásme

1. Príslušný orgán ihneď nariadi uplatňovanie týchto opatrení v chovoch v ochrannom pásme, v ktorých sa držia ošípané, okrem zariadení, v ktorých bol potvrdený AMO:
 - držať ošípané oddelene od voľne žijúcich zvierat a zvierat druhov, ktoré nie sú v zozname,
 - vykonávať dodatočný dohľad s cieľom identifikovať akékoľvek ďalšie šírenie AMO do zariadení vrátane akékoľvek zvýšenej chorobnosti alebo úmrtnosti alebo výrazného poklesu objemu produkcie; akékoľvek takéto zvýšenie alebo pokles sa musí ihneď oznámiť príslušnému orgánu,
 - v relevantných prípadoch vykonať primerané opatrenia na kontrolu hmyzu a hlodavcov a iných vektorov choroby vo vnútri zariadenia a okolo neho,
 - používať vhodné dezinfekčné prostriedky pri vchodoch a východoch zariadenia,
 - uplatňovať primerané opatrenia biologickej bezpečnosti na všetky osoby v kontakte s držanými zvieratami druhov zo zoznamu alebo tie, ktoré vstupujú do zariadenia alebo z neho odchádzajú, ako aj na dopravné prostriedky, s cieľom zabrániť akémukoľvek riziku šírenia AMO,
 - viesť záznamy o všetkých osobách, ktoré navštevujú chov, aktualizovať ich s cieľom uľahčiť dohľad a kontrolu nad chorobami a na požiadanie ich sprístupniť príslušnému orgánu,
 - zlikvidovať celé telá alebo časti mŕtvych alebo zabitých držaných zvierat druhov zo zoznamu v súlade s nariadením (ES) č. 1069/2009 v zariadení schválenom na dané účely.
2. Záznamy sa nevyžadujú o návštevníkoch v zariadeniach, v ktorých sa držia zvieratá uvedené v Článku 13 ods. 2 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687, ak návštevníci nemajú prístup do priestorov, v ktorých sa držia zvieratá.

Zákazy v súvislosti s činnosťami vrátane premiestňovania, pokiaľ ide o zvieratá, produkty a iné materiály, v rámci ochranného pásma, z neho a doň

1. Príslušný orgán **zakáže** činnosti vrátane premiestňovania ošípaných a ich produktov a iné materiálov, v rámci ochranného pásma, z neho a doň v súlade s tabuľkou v prílohe VI Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.
 - Premiestňovanie ošípaných z chovu a do chovu
 - Akékoľvek zhromažďovanie ošípaných (trhy , prehliadky)
 - Premiestňovanie spermy, vajíčok a embyí z chovu
 - Premiestňovanie spermy, vajíčok a embyí do chovu len so súhlasom RVPS
 - Premiestňovanie čerstvého mäsa z chovov
2. Príslušný orgán môže rozšíriť zákazy stanovené v bode 1 na:
 - zvieratá druhov, ktoré nie sú v zozname, a produkty z takýchto zvierat a
 - činnosti vrátane premiestňovania iné ako činnosti uvedené v prílohe VI Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.
3. Od zákazov uvedených v bodoch 1 a 2 sú oslobodené tieto produkty:
 - produkty živočíšneho pôvodu, ktoré sa považujú za bezpečné komodity v súlade s prílohou VII Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687, pokiaľ ide o AMO,
 - produkty živočíšneho pôvodu, ktoré boli podrobené príslušnému ošetreniu v súlade s prílohou VII Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687,
 - produkty alebo iné materiály, ktorými sa môže šíriť choroba a ktoré boli získané alebo vyprodukované pred obdobím monitorovania (t.j. 21 dní), pričom obdobie sa počíta spätne od dátumu nahlásenia podozrenia v ohnisku,
 - produkty vyprodukované v ochrannom pásme, ktoré boli získané z držaných zvierat druhov zo zoznamu:
 - i) držaných mimo ochranného pásma,
 - ii) držaných a zabitých mimo ochranného pásma alebo
 - iii) držaných mimo ochranného pásma a zabitých v ochrannom pásme,
 - odvodené produkty.

4. Zákazy uvedené v bodoch 1 a 2 sa uplatňujú na produkty uvedené v bode 3, ak:

- produkty neboli počas postupu produkcie, skladovania a prepravy jasne oddelené od produktov, ktoré nie sú oprávnené na odoslanie mimo reštrikčného pásma podľa Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 alebo
- príslušný orgán má epizootologické dôkazy o rozšírení choroby na uvedené produkty, z nich alebo ich prostredníctvom.

Všeobecné podmienky na udelenie výnimiek zo zákazov v ochrannom pásme sú uvedené v Článku 28 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Premiestnenie ošípaných môže byť len so súhlasom RVPS, ktorá usúdi, že riziko šírenia AMO je zanedbateľné a premiestnenie sa vykoná:

- a) Výlučne prostredníctvom určených trás
- b) Uprednostnením diaľnic alebo hlavných železničných ciest
- c) Vyhnutím sa chovom ošípaných
- d) Bez vykládky a zastavenia

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania ošípaných v ochrannom pásme na účely zabitia sú uvedené v Článku 29 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

- a) Ošípané sa zabíjajú na bitúnku v ochrannom pásme čo najbližšie k chovu
- b) Ak nie je možné zabiť ošípané v ochrannom pásme ošípané sa zabíjajú na bitúnku v pásme dohľadu
- c) Ak nie je možné zabiť ošípané v pásme dohľadu ošípané sa zabíjajú na bitúnku mimo reštrikčného pásma, čo najbližšie k reštrikčnému pásmu

- Ošípané v chove vrátane premiestňovaných ošípaných musia byť najviac 24 hodín pred premiestnením klinicky vyšetrené v súlade s nariadením 2023/594
- V chove musí byť vykonávaný monitoring AMO v súlade s nariadením 2023/594
- Dopravné prostriedky musia byť zapečatené úradným veterinárnym lekárom z RVPS
- Premiestnenie musí byť v súlade s nariadením 2023/594 – **premiestňovanie s infikovanej oblasti III**

Výnimky zo zákazov premiestňovania zvierat v rámci reštrikčných pásiem v prípade ďalších ohnisk AMO sú uvedené v Článku 56 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania spermy zo schválených zariadení pre zárodočné produkty v ochrannom pásme sú uvedené v Článku 32 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania maštalného hnoja vrátane podstielky a použitého steliva zo zariadení nachádzajúcich sa v ochrannom pásme na skládku sú uvedené v Článku 35 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania kŕmnych surovín rastlinného pôvodu a slamy z ochranného pásma sú uvedené v Článku 36 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania držaných zvierat druhov zo zoznamu a produktov do schváleného závodu na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov sú uvedené v Článku 37 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Opatrenia, ktoré sa majú uplatňovať v potravinárskych a krmivárskych podnikoch, na hraničných kontrolných staniciach, v prevádzkarniach na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo na akomkoľvek inom relevantnom mieste vrátane

dopravných prostriedkov v ochrannom pásme sú uvedené v Článku 38 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Návštevy úradných veterinárnych lekárov v zariadeniach v ochrannom pásme

1. Príslušný orgán zabezpečí, aby úradní veterinárni lekári z RVPS čo najskôr a bez zbytočného odkladu po úradnom potvrdení ohniska AMO vykonali aspoň jednu návštevu všetkých zariadení/chovov (vrátane všetkých drobnochovov) v ochrannom pásme.
2. Pri vykonávaní návštev podľa bodu 1 úradní veterinárni lekári vykonajú aspoň tieto činnosti:
 - dokladovú kontrolu vrátane analýzy záznamov týkajúcich sa produkcie, zdravia a vysledovateľnosti,
 - overenie plnenia nariadených opatrení s cieľom zabrániť zavlečeniu alebo AMO,
 - klinické vyšetrenie ošípaných,
 - kontrolu biologickej bezpečnosti chovu
 - vo všetkých komerčných a nekomerčných chovoch a zároveň sa odoberú vzorky z každého chovu v ochrannom pásme v súlade s Prílohou I minimálne však v rozsahu na zistenie 10% prevalencie s 95% istotou
3. Príslušný orgán môže vyžadovať ďalšie veterinárne návštevy zariadení v ochrannom pásme s cieľom sledovať situáciu.
4. Príslušný orgán vedie záznamy o vyššie uvedených činnostiach a návštevách a o ich zisteniach.
5. Ak je okruh ochranného pásma väčší ako 3 km, môže Národné centrum pre tlmenie chorôb rozhodnúť, že nebude vyžadovať návštevu všetkých zariadení v ochrannom pásme, ale návštevu reprezentatívneho počtu uvedených zariadení v súlade s bodom A.3 prílohy I Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Vo všetkých chovoch ošípaných v ochrannom pásme a v pásme dohľadu sa taktiež odoberajú vzorky zo všetkých nahlásených domácich zabíjačiek bez ohľadu na výsledok klinického vyšetrenia pred domácou zabíjačkou po dobu trvania opatrení v pásme dohľadu (min. 30 dní).

Všetky vzorky v rámci nariadeného monitoringu AMO sa vyšetrujú detekciou nukleovej kyseliny vírusu afrického moru ošípaných (PCR). Testom na detekciu protilátok z krvi možno vyšetriť len živé ošípané bez klinických príznakov AMO a bez podozrenia na AMO v rámci monitoringu ošípaných v ochranných pásmach a pásmach dohľadu.

Trvanie opatrení v ochrannom pásme

1. Príslušný orgán môže zrušiť opatrenia v ochrannom pásme iba vtedy, ak uplynula minimálna lehota 15 dní a ak sú splnené tieto podmienky:
 - v postihnutom zariadení (ohnisku) bolo vykonané predbežné čistenie a predbežná dezinfekcia a v relevantných prípadoch kontrola hmyzu a hlodavcov a
 - v súlade s Článkom 26 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 boli ošípané podrobené návštevám úradných veterinárnych lekárov vo všetkých zariadeniach podrobené klinickým a laboratórnym vyšetreniam s negatívnymi výsledkami.

Po zrušení opatrení v ochrannom pásme sa ochranné pásmo stáva súčasťou pásma dohľadu.

Opatrenia uvedené vyššie zostávajú v platnosti, kým nie je vykonané predbežné čistenie a dezinfekcia v ohnisku ošípaných a nevykonajú sa kontroly a odbery vzoriek v chovoch avšak minimálne 15 dní v ochrannom pásme a minimálne 30 dní v pásme dohľadu.

3.16 Opatrenia v pásme dohľadu

Príslušný orgán bezodkladne nariadi uplatňovanie opatrení stanovených v Článku 25 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 vo všetkých zariadeniach v pásme dohľadu, v ktorých sa držia ošípané.

Opatrenia a zákazy v pásme dohľadu sú zhodné s opatreniami v ochrannom pásme uvedené v bode 3.15

Všeobecné podmienky na udelenie výnimiek zo zákazov a osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania ošípaných v pásme dohľadu na účely zabitia sú zhodné s opatreniami v ochrannom pásme uvedené v bode 3.15

Návštevy úradných veterinárnych lekárov v zariadeniach v pásme dohľadu

Príslušný orgán zabezpečí, aby úradní veterinárni lekári vykonávali návštevy vzorky zariadení, v ktorých sa držia zvieratá druhov zo zoznamu v pásme dohľadu v súlade s Článkom 26 a bodom A.3 prílohy I Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

1. Príslušný orgán zabezpečí, aby úradní veterinárni lekári z RVPS čo najskôr a bez zbytočného odkladu po úradnom potvrdení ohniska AMO vykonali aspoň jednu návštevu chovov ošípaných v pásme dohľadu nasledovne:

- vo všetkých komerčných chovoch ošípaných v pásme dohľadu a zároveň sa odoberú vzorky z každého komerčného chovu v pásme dohľadu v súlade s Prílohou I minimálne však v rozsahu na zistenie 10% prevalencie s 95% istotou.
- v nekomerčných chovoch ošípaných v pásme dohľadu sa kontroly vykonajú v súlade s článkami 26, 41 a 55 Nariadenia 2020/687 na reprezentatívnej vzorke chovov minimálne však vo všetkých chovoch s viac ako jednou ošípanou a vzorky sa odoberajú podľa bodu A1 Prílohy I Nariadenia 2020/687 (v prípade a) zvieratá, ktoré vykazujú klinické príznaky AMO ; b) zvieratá, ktoré pravdepodobne nedávno uhynuli z dôvodu choroby, na ktorú existuje podozrenie/potvrdenej choroby; c) zvieratá, ktoré epidemiologicky súvisia s prípadom, na ktorý existuje podozrenie, alebo potvrdeným prípadom a d) zvieratá, v prípade ktorých boli získané pozitívne alebo nepresvedčivé výsledky v predchádzajúcich laboratórnych vyšetreniach).

2. Pri vykonávaní návštev podľa bodu 1 úradní veterinárni lekári vykonajú aspoň tieto činnosti:

- dokladovú kontrolu vrátane analýzy záznamov týkajúcich sa produkcie, zdravia a vysledovateľnosti,
- overenie plnenia nariadených opatrení s cieľom zabrániť zavlečeniu alebo AMO,
- klinické vyšetrenie ošípaných,
- kontrolu biologickej bezpečnosti chovu,

3. Príslušný orgán môže vyžadovať ďalšie veterinárne návštevy zariadení v ochrannom pásme s cieľom sledovať situáciu.

4. Príslušný orgán vedie záznamy o vyššie uvedených činnostiach a návštevách a o ich zisteniach.

Vo všetkých chovoch ošípaných v ochrannom pásme a v pásme dohľadu sa taktiež odoberajú vzorky zo všetkých nahlásených domácich zabíjačiek bez ohľadu na výsledok klinického vyšetrenia pred domácou zabíjačkou po dobu trvania opatrení v pásme dohľadu (min. 30 dní).

Všetky vzorky v rámci nariadeného monitoringu AMO sa vyšetrujú detekciou nukleovej kyseliny vírusu afrického moru ošípaných (PCR). Testom na detekciu protilátok z krvi možno vyšetriť len živé ošípané bez klinických príznakov AMO a bez podozrenia na AMO v rámci monitoringu ošípaných v ochranných pásmach a pásmach dohľadu.

Výnimky zo zákazov premiestňovania zvierat v rámci reštrikčných pásiem v prípade ďalších ohnisk AMO sú uvedené v Článku 56 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Všeobecné podmienky na udeľovanie výnimiek zo zákazov v pásme pozorovania sú uvedené v Článku 43 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania držaných zvierat druhov zo zoznamu v rámci pásma dohľadu, z neho a doň, na účely zabitia sú uvedené v Článku 44 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie určitého premiestňovania držaných kopytníkov druhov zo zoznamu zo zariadení v pásme dohľadu sú uvedené v Článku 45 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania spermy zo schválených zariadení pre zárodočné produkty v pásme dohľadu sú uvedené v Článku 48 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania čerstvého mäsa a surového mlieka získaného z držaných zvierat druhov zo zoznamu zo zariadení nachádzajúcich sa v pásme dohľadu sú uvedené v Článku 49 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania maštalného hnoja vrátane podstielky a použitého steliva zo zariadení v pásme dohľadu sú uvedené v Článku 51 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania krmných surovín rastlinného pôvodu a slamy z pásma dohľadu sú uvedené v Článku 52 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Osobitné podmienky na povoľovanie premiestňovania držaných zvierat druhov zo zoznamu a produktov do schváleného závodu sú uvedené v Článku 53 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Opatrenia, ktoré sa majú uplatňovať v potravinárskych a krmivárskych podnikoch, na hraničných kontrolných staniciach, v prevádzkarniach na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo na akomkoľvek inom relevantnom mieste vrátane dopravných prostriedkov v pásme dohľadu sú uvedené v Článku 54 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Trvanie opatrení v pásme dohľadu

1. Príslušný orgán môže zrušiť opatrenia na kontrolu chorôb uplatňované v pásme dohľadu iba vtedy, ak uplynula **minimálna lehota 30 dní** a sú splnené tieto podmienky:

- v postihnutom zariadení (ohnisku) bolo vykonané predbežné čistenie a predbežná dezinfekcia a v relevantných prípadoch kontrola hmyzu a hlodavcov a
- v reprezentatívnom počte zariadení (vid' **návštevy úradných veterinárnych lekárov v zariadeniach v ochrannom pásme a v pásme dohľadu**), v ktorých sa držia ošípané, sa

s priaznivými výsledkami vykonali návštevy úradných veterinárnych lekárov v súlade s Článkom 41 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

Keď sa opatrenia zrušia, tie isté osoby a organizácie, ktorým bolo oznámené potvrdenie AMO a nariadenie opatrení, budú upovedomené o ich zrušení. **Ak sa chov aj po zrušení opatrení v reštrikčných pásmach nachádza v infikovaných oblastiach AMO (Part II, III Nariadenia 594/2023) v rozhodnutí musí byť jasne uvedené, že pre chov aj naďalej platia opatrenia biologickej bezpečnosti a podmienky premiestňovania v infikovaných oblastiach.**

3.17 Opatrenia v kontaktných chovoch a iných miestach (dopravných prostriedkoch)

Ak existuje dostatok dôkazov o tom, že choroba mohla byť prenesená do chovu s potvrdeným výskytom infekcie z iných chovov (a to akýmkoľvek spôsobom), tieto ďalšie chovy budú dané pod úradný dozor a budú nariadené príslušné opatrenia.

Orgán veterinárnej správy môže zaviesť opatrenia okrem chovov s potvrdeným výskytom infekcie v chove (ohodnotenie, usmrtenie, likvidácia kadáverov a iného kontaminovaného materiálu, čistenie, dezinfekcia a dezinfekcia) aj pre ostatné chovy, na ktorých mohlo dôjsť k infikovaniu ošípaných buď ako výsledok ich polohy, alebo priameho, alebo nepriameho styku s infikovaným chovom, aj keď sa u nich neprejavujú klinické príznaky AMO.

V prípade preventívneho usmrtenia z epizootologických dôvodov sa vykoná náhodný odber vzoriek a laboratórne vyšetrenie ošípaných v súlade s diagnostickou príručkou.

Opatrenia v kontaktných chovoch

(1) Chovy sa označujú ako kontaktné, ak úradný veterinárny lekár na základe epizootologického šetrenia zistí alebo príde k záveru, že africký mor ošípaných mohol byť zavlečený z iných chovov do chovu uvedeného v článkoch 17 a 18 nariadenia 2020/687. V týchto chovoch sa uplatňujú opatrenia podľa článku 18 nariadenia 2020/687 dovtedy, kým sa prítomnosť afrického moru ošípaných úradne nevytlúči.

Opatrenia na iných miestach vrátane dopravných prostriedkov

Opatrenia uvedené v článkoch 17 a 18 nariadenia 2020/687 sa môžu uplatňovať aj na iných miestach vrátane dopravných prostriedkov.

Trvanie opatrení

Opatrenia uvedené vyššie zostávajú v platnosti, kým sa úradne nevytlúči AMO avšak minimálne 15 dní od oznámenia podozrenia. V priebehu sledovaného obdobia RVPS zabezpečí intenzívny monitoring AMO (všetkých uhynutých zvierat v chove) a dôkladnú dezinfekciu dopravných prostriedkov. Opatrenia môžu byť zrušené až po vykonaní úradnej kontroly, klinickom vyšetrení zvierat a odbere vzoriek s negatívnym výsledkom.

4 Obnova chovu

4.1 Podmienky na povolenie obnovy populácie postihnutého zariadenia

1. Príslušný orgán povolí obnovu populácie postihnutého zariadenia, ak sú splnené tieto požiadavky:

- v súlade s ustanovením Prílohy IV. Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/687 bolo vykonané záverečné čistenie a dezinfekcia, v relevantných prípadoch kontrola hmyzu

a hlodavcov s cieľom zabezpečiť zničenie pôvodcu AMO a všetky postupy boli primerane zdokumentované,

- uplynulo obdobie monitorovania 15 dní od vykonania záverečného čistenia a dezinfekcie.

2. Príslušný orgán dohliada na to, aby sa v súlade s požiadavkami v bode 1 vykonalo záverečné čistenie a dezinfekcia, a v relevantných prípadoch kontrola hmyzu a hlodavcov, v postihnutom zariadení.

3. Ak sa v postihnutom zariadení z riadne odôvodnených príčin úplne neukončilo záverečné čistenie a dezinfekcia, v relevantných prípadoch kontrola hmyzu a hlodavcov, ktoré sú uvedené v bode 1, príslušný orgán môže povoliť obnovu populácie odchyľne od bodu 1 za predpokladu, že:

- od vykonania predbežného čistenia a dezinfekcie uplynulo aspoň obdobie 3 mesiacov a

- pred udelením povolenia príslušný orgán posúdil riziká vyplývajúce z tohto povolenia a z posúdenia vyplynulo, že riziko šírenia AMO je zanedbateľné.

4.2 Požiadavky na obnovu populácie postihnutého zariadenia

1. Príslušný orgán dohliada na obnovu populácie držaných zvierat druhov zo zoznamu postihnutého zariadenia, pričom musí spĺňať ustanovenia Článku 59 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/687.

2. Držané zvieratá druhov zo zoznamu určené na obnovu populácie:

- nemôžu pochádzať zo zariadenia, na ktoré sa vzťahujú zdravotné obmedzenia,

- pred ich umiestnením do zariadenia im musia byť odobraté vzorky na laboratórne vyšetrenie s negatívnymi výsledkami s cieľom vylúčiť výskyt choroby.

3. Vzorky sa odoberajú z:

- reprezentatívneho počtu všetkých zvierat (10% prevalencia s 95% istotou), ktoré sa majú umiestniť do zariadenia, ak sa všetky z nich umiestňujú v tom istom čase a z toho istého zariadenia pôvodu, alebo

- reprezentatívneho počtu zvierat z každej zásielky (10% prevalencia s 95% istotou), ak sa všetky zvieratá majú umiestniť v rôznom čase alebo z rôznych zariadení pôvodu.

4. Držané zvieratá druhov zo zoznamu určené na obnovu populácie sa umiestňujú do zariadení takto:

- do všetkých epidemiologických jednotiek a budov postihnutého zariadenia,

- podľa možností v tom istom čase alebo počas obdobia monitorovania pre príslušnú chorobu (15 dní), ktoré sa počíta od dátumu umiestnenia prvého zvieratá, alebo

- v prípade zariadení s chovom s voľným výbehom alebo ak je požiadavka stanovená v prvej odrážke nepraktická, s použitím sentinelových zvierat, ktorým boli pred ich umiestnením do zariadenia odobrané vzorky na laboratórne vyšetrenia s negatívnymi výsledkami na AMO.

5. Úradní veterinárni lekári vykonávajú aspoň návštevu postihnutého zariadenia v posledný deň obdobia monitorovania pre príslušnú chorobu, ktoré sa počíta od dátumu, keď boli zvieratá umiestnené do zariadenia, a v každom prípade pred uplynutím 30 dní od uvedeného dňa, pričom sa vykonáva aspoň:

- dokladová kontrola vrátane analýzy záznamov týkajúcich sa produkcie, zdravia a vysledovateľnosti,

- klinické vyšetrenie držaných zvierat a

- odber vzoriek zo zvierat na laboratórne vyšetrenie s cieľom potvrdiť alebo vylúčiť výskyt choroby.

6. Akákoľvek osoba, ktorá vstupuje do zariadenia alebo z neho odchádza, musí spĺňať príslušné opatrenia biologickej bezpečnosti zamerané na zabránenie šíreniu choroby.

7. Držané zvieratá druhov zo zoznamu môžu opustiť zariadenie iba na základe povolenia príslušného orgánu a iba po získaní negatívnych výsledkov laboratórneho vyšetrenia uvedeného v bode 5.

8. Od dátumu umiestnenia zvierat v zariadení do konca obnovy populácie prevádzkovateľ:

- aktualizuje záznamy údajov o zdravotnom stave a o produkcii, pokiaľ ide o držané zvieratá,

- ihneď nahlási príslušnému orgánu každú významnú zmenu, pokiaľ ide o údaje o produkcii a akékoľvek iné abnormality.

9. Ak sa počas obdobia uvedeného v bode 8 nahlásia príslušnému orgánu neobvyklá úmrtnosť alebo klinické príznaky AMO, úradní veterinárni lekári bezodkladne odoberú vzorky na laboratórne vyšetrenie s cieľom vylúčiť jej výskyt.

10. Príslušný orgán môže oslobodiť zariadenia so špeciálnym režimom z jedného alebo viacerých ustanovení v bodoch 1 až 9 po posúdení rizík vyplývajúcich z uvedeného oslobodenia, a ak z posúdenia vyplýva, že riziko jej šírenia je zanedbateľné.

Na základe posúdenia rizika môže miestne centrum pre tlmenie chorôb nariadiť, aby sa postup určený pre komerčný chov uplatňoval aj v nekomerčných chovoch.

Dodatočné podmienky na obnovu populácie postihnutého zariadenia sú uvedené v Článku 60 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687.

4.3 Koniec obnovy populácie postihnutého zariadenia a zrušenie opatrení

1. Obnova populácie postihnutého zariadenia sa považuje za ukončenú, ak sa úspešne ukončili opatrenia uvedené v bodoch 4.1. a 4.2.

2. Príslušný orgán zruší všetky opatrenia na kontrolu chorôb uplatňované v postihnutom zariadení, ak sa obnova populácie považuje za ukončenú, ako sa stanovuje v bode 1.

5. AMO v potravinárskych a krmivárskych podnikoch, na hraničných inšpekčných staniciach, v prevádzkarňach na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo na ktoromkoľvek inom relevantnom mieste vrátane dopravných prostriedkov

5.1 Podozrenie na AMO v potravinárskych a krmivárskych podnikoch, na hraničných inšpekčných staniciach, v prevádzkarňach na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo na ktoromkoľvek inom relevantnom mieste vrátane dopravných prostriedkov

1. V prípade podozrenia na AMO príslušný orgán v potravinárskych a krmivárskych podnikoch, na hraničných kontrolných staniciach, v prevádzkarniach na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo na akomkoľvek inom relevantnom mieste vrátane dopravných prostriedkov uplatní:

- príslušné ustanovenia stanovené v článkoch 5 až 9 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 a

- v prípade potreby dodatočné opatrenia prispôbené špecifickej situácii s cieľom zabrániť šíreniu AMO na nepostihnuté zvieratá alebo na ľudí.

2. Ustanovenia stanovené v článkoch 5 až 9 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 uplatní príslušný orgán aj v zariadeniach pôvodu týchto zvierat alebo produktov.

5.2 Potvrdenie AMO v potravinárskych a krmivárskych podnikoch, na hraničných inšpekčných staniciach, v prevádzkarňach na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo na ktoromkoľvek inom relevantnom mieste vrátane dopravných prostriedkov

1. V prípade úradného potvrdenia AMO v potravinárskych a krmivárskych podnikoch, na hraničných kontrolných staniciach, v prevádzkarniach na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov alebo na akýchkoľvek iných relevantných miestach vrátane dopravných prostriedkov príslušný orgán uplatní:

- príslušné ustanovenia stanovené v článkoch 12 až 19 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 a
 - v prípade potreby dodatočné opatrenia prispôbené špecifickej situácii s cieľom zabrániť šíreniu AMO z postihnutých zvierat a z postihnutých zariadení a miest na iné nepostihnuté zvieratá alebo na ľudí.
2. Ustanovenia stanovené v článkoch 12 až 19 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 uplatní príslušný orgán aj v zariadeniach pôvodu týchto zvierat alebo produktov.

6. Informácie a údaje

6.1 Skupina odborníkov zhromažďuje všetky informácie o epizootologickom šetrení a poskytuje ich:

- miestnemu centru pre tlmenie chorôb,
- národnému centru pre tlmenie chorôb,
- Európskej Komisii,
- ostatným členským štátom.

V prípade, že kontrolné pásma zasahujú na územie iného členského štátu, národné centrum informuje o výskyte choroby kompetentnú autoritu príslušného členského štátu.

6.2 Informácie a údaje na miestnej úrovni zhromažďuje a vyhodnocuje každý tím v miestnom centre pre tlmenie chorôb podľa úloh a správy sa predkladajú vedúcemu miestneho centra. Za prípravu informácií pre médiá a verejnosť zodpovedá koordinačný tím.

6.3 Po schválení informácií vedúcim miestneho centra sa informácie a údaje distribuujú príslušným orgánom a verejnosti. Vedúci miestneho centra je zodpovedný za denné správy zasielané do národného centra o novom vývoji v infikovanej oblasti.

7. Sledovanie premiestňovania

V celej Slovenskej republike sa bude používať štandardizovaný systém sledovania prostredníctvom CEHZ a TRACES.

Pred prvým odoslaním ošípaných z infikovaných oblastí miestne centrum zabezpečí potrebné dojednania s Políciou SR s cieľom zabezpečiť núdzový plán, hierarchiu velenia a plnú spoluprácu služieb v prípade nehody počas prepravy, vážneho výpadku nákladného automobilu alebo iného vozidla, alebo akéhokoľvek podvodného konania prevádzkovateľa.

8. Zariadenie a vybavenie miestneho centra je uvedené v Prílohe 9.

9. AMO u diviakov

Postupuje sa v súlade so schváleným Národným eradikačným programom pre AMO v diviačej populácii.

Prílohy k operačnému manuálu pre AMO

Príloha č.1 k operačnému manuálu

Zoznam formulárov a hlásení používaných miestnymi centrami pre tlmenie nákaz.

Názov formulára
Hlásenie o podozrení na výskyt AMO (3f)
Epizootologické šetrenie pri potvrdení z AMO (2a)
Veterinárne opatrenia pri podozrení/potvrdení z AMO(v ohnisku, v ochrannom pásme, v pásme dohľadu, pre kontaktné chovy) (3b)
Správa o výskyte afrického moru ošípaných (3g)
Denné hlásenie o epizootologickej situácii pri výskyte AMO (FTP schránka ŠVPS)
Súpis chovateľov a počty zvierat vyšetrených (ochranne vakcinovaných) na AMO (v ohnisku, v ochrannom pásme, v pásme dohľadu) (3c)
Žiadosť na veterinárne laboratórne vyšetrenie nákaz v chovoch ošípaných (internet/intranet ŠVPS SR) http://www.svssr.sk/dokumenty/zakladne_info/10_LD_07-01.pdf
Zrušenie veterinárnych opatrení (FTP schránka ŠVPS)
Úradný záznam o usmrtení zvierat v ohnisku (3d)
Úradný záznam o vykonaní predbežného a záverečného čistenia a dezinfekcie(3e)
Úradný záznam z kontroly (FTP schránka ŠVPS)

Epizootologické šetrenie po potvrdení AMO

Vlastník:

Farma/epidemiologická jednotka:

GPS:

CEHZ:

Dátum:

Základná charakteristika chovu:

Druh chovu (len 1 druh zvierat aj iné druhy UCH, RCH, ŠCH)

Identifikácia zvierat: (ušné znaky, register)

Obrat stáda:

Plemenitba:

Vakcinácia: (proti ktorému ochoreniu, ktoré kategórie, spôsob označovania)

Posledný monitoring nákazy pred jej vznikom v ohnisku:

(min. 15 dní pred podozrením)

Dátum potvrdenia nákazy:

Protokol príloha č.

Anamnéza, klinický priebeh:

A) ZVIERATÁ

Stavy zvierat v ohnisku (ku dňu podľa kategórii):

Presuny zvierat

1. NA FARMU (odkiaľ, kedy, do ktorého objektu, počet)

2. Z FARMY (kedy, počet, kam)

3. V RÁMCI FARMY (odkiaľ – kam, kedy, počet)

Prílohy – výpis z CEHZ, z evidencie predaja ošípaných

Produkčné ukazovatele (porovnanie pôrodnosti, úhynov, abortov, zdravotného stavu ročná/posledný mesiac):

B) OSOBY

Pohyb osôb

1. Pohyb ošetrovateľov (rozdelenie po objektoch, jedáleň, šatne)
2. Návštevy veterinárneho lekára (kto, kedy, kam ešte chodí okrem tejto farmy)
3. Iné návštevy (údržbári, servis, kto, kedy, ktorý objekt)
4. Hygienická slučka (prezliekarne, ošetrovatelia, vet. lekár, návštevy, vyhradená miestnosť)
5. Stravovanie zamestnancov
6. Hromadné akcie (vakcinácia, terapia))

Chov vnímaných zvierat ošetrovateľmi v súkromnom vlastníctve:

(kto, koľko kusov, či neuhynuli – skontrolovať zdravotný stav)

Pracovníci farmy – (poľovníci – posledné poľovné aktivity, posudzovatelia, a pod.)

C) INÉ ZDROJE PRENOSU A ŠÍRENIA

Podstielanie:

Zdroj vody:

Zdroj krmív:

Pestovanie/skrmovanie plodín z infikovanej oblasti (obilie, kukurica, slnečnica, tepelné spracovanie):

Miešiareň krmív:

Manipulácia s kadávermi + evidencia odvozu (predaj kadáverov):

Hnojná koncovka:

Iné materiály, produkty a látky (nástroje, inseminačné dávky...):

Preprava zvierat:

Popis okolia farmy/výskyt infikovaných diviakov:

Domáce zabíjačky na farme:

D) OCHRANA CHOVU PRED ZAVLEČENÍM NÁKAZ

- oplotenie –
- stráženie –
- evidencia osôb a dopravy –
- dezinfekčný bazén –

- hygienická slučka –
- pohotovostná zásoba dezinfekčných prostriedkov –
- plocha na dezinfekciu vozidiel –
- ťažká technika dostupná (traktor, nakladač, buldozér) –
- zdroj vody vlastný –
- zdroj vody obecný –
- iná neoddelená firma na farme –
- neoddelený bitúnok –
- nástroje a liečivá na farme –
- pomôcky na fixáciu zvierat na farme –
- systém predaja zvierat –
- karanténna maštaľ –

Plán biologickej bezpečnosti chovu pred zavlečením AMO:
(ÁNO/NIE, schválený RVPS ÁNO/NIE)

Dátum poslednej kontroly biologickej bezpečnosti chovu:
Príloha: záznam z kontroly

E) NÁKRES FARMY

Príloha č.

F) KLINICKÉ VYŠETRENIE

(objekt č., zdravotný stav, klinika, namerané teploty, úhyny, odbery vzoriek)

G) ODBER VZORIEK

Príloha: protokoly lab. vyšetrení

H) PREDPOKLADANÝ ZDROJ NÁKAZY/DÁTUM VNIKNUTIA VÍRUSU NA FARMU

I) MOŽNÉ ŠÍRENIE AMO Z OHNISKA

Dátum*	Priamy kontakt (ošípané)	Nepriamy kontakt (vozidlá, osoby, krmivo, nástroje, materiály, látky)
31.12.2023		
30.12.2023		
29.12.2023		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		
...		

*** Od dátumu vydania opatrení pri podozrení (vrátane) po dátum predpokladaného vniknutia vírusu na farmu**

Kontaktné chovy (CEHZ):

Priamy kontakt (ošípané), nepriamy kontakt (vozidlá, osoby, krmivo, nástroje, materiály, látky)

Vozidlá na prepravu ošípaných (EČV):

Iné zariadenia a miesta (miešarne, bitúnky, potravinárske podniky, inseminačné stanice, skládky hnoja,...):

Za odbornú skupinu:

Meno a priezvisko, podpis:

Za RVPS :

Meno a priezvisko, podpis:

Za kontrolovaný subjekt:

Meno a priezvisko, podpis:

Príloha č.3b k operačnému manuálu podozrenie (domáce ošípané)

VZOR OPATRENÍ PRI PODOZRENÍ NA MIESTE

Regionálna veterinárna a potravinová správa Lučenec
Ulica mieru 2, 984 01 Lučenec

OPATRENIA č.: 01/06/2023
nariadené podľa zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti

Dole podpísaný veterinárny inšpektor **nariaďuje: Družstvo Agropol, družstvo, Boľkovce 228, 984 01 Lučenec, IČO 36 041 351, farme Lučenec CEHZ: 419 193 Vajanského 2854, 984 01 Lučenec** podľa § 14 ods.2 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a podľa článku 7 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 a na základe zistení z veterinárnej kontroly, inšpekcie a vyšetrenia zvierat uvedených v: úradnom zázname č: 6060062106210800 zo dňa: 21.06.2023 **bezodkladne tieto opatrenia¹⁾**:

- všetky ošípané v chove uzatvoriť v maštalných priestoroch,
- žiadne ošípané nesmú byť prisunuté do chovu alebo opustiť chov
- žiadne ošípané sa nesmú usmrtiť bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
- žiadne kadávery ošípaných nesmú opustiť chov bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
- žiadne iné zvieratá nesmú byť premiestnené z chovu a do chovu bez súhlasu orgánu veterinárnej správy
- žiadne krmivo pre zvieratá, vybavenie, predmety, materiály alebo odpadky, schopné prenášať vírus AMO nesmú opustiť chov bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
- osoby smú vstúpiť alebo opustiť chov iba za podmienok vykonanej dôkladnej hygienickej očisty a dezinfekcie
- vozidlá smú vstúpiť alebo opustiť chov iba po vykonaní dezinfekcie vozidla dezinfekčným prostriedkom úradne schváleným proti AMO
- pri vchodoch a východoch z budov, v ktorých sú umiestnené ošípané a v samotnom chove musia byť zabezpečené vhodné spôsoby dezinfekcie za použitia dezinfekčného prostriedku úradne schváleného proti vírusu AMO.
- zakazuje sa prevoz a likvidácia hnojovice z farmy bez dôkladnej dezinfekcie za použitia dezinfekčného prostriedku úradne schváleného proti vírusu AMO.

Odôvodnenie nariadených opatrení:

Opatrenia boli nariadené na základe nahlásenia chovateľa Lučenec CEHZ: 419 193, kde došlo dňa 19.06.2023 k podozrivému náhlemu úhynu ošípaných a pri klinickom vyšetrení živých zvierat a vykonanej pitvy u uhynutých ošípaných bolo vyslovené podozrenie, že sa môže jednať o africký mor ošípaných.

V Lučenci, dňa: 21.06.2023, čas: 13,00.

S týmito opatreniami bol(a) oboznámený(á):

Meno a priezvisko: Ing. Rastislav Sločik,
Funkcia: predseda predstavenstva.

Podpis:..... Pečiatka:

Ak oboznámená osoba, ktorá sa zúčastnila inšpekcie alebo kontroly nie je oprávnená konať za prevádzkareň alebo zariadenie, vlastníka, držiteľa, prepravcu alebo inú osobu, ktorá je oprávnená disponovať živými zvieratami, zárodočnými produktmi, produktmi živočíšneho pôvodu, vedľajšími živočíšnymi produktmi, krmivami alebo vybranými produktmi rastlinného pôvodu, na ktoré sa toto opatrenie vzťahuje, je povinná bezodkladne informovať o ňom osobu oprávnenú konať.

Meno a priezvisko veterinárneho inšpektora: MVDr. Ondrej Martiš – UVL č. 602006

Podpis:..... Pečiatka:

¹ uvedú sa konkrétne opatrenia, ktorých príklady sú v § 14 ods.2 zák. č. 39/2007 Z.z. a miesto, kde sa majú vykonať,

VZOR OHNISKO PRI POTVRDENÍ AMO

REGIONÁLNA VETERINÁRNA A POTRAVINOVÁ SPRÁVA TREBIŠOV

Bottova 2, ☎ ++421-56-6722764, fax ++421-56-6725191, e-mail: Riaditel.TV@svps.sk

Č. j: 657/ 2019
16.08.2019

V Trebišove dňa

O P A T R E N I A

Regionálna veterinárna a potravinová správa Trebišov príslušná podľa § 8 ods. 3 písm. e) v súlade s § 17 ods. 3 zákona NR SR č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a v zmysle ustanovenia Článku 12 Delegovaného nariadenia komisie 2020/687 pokiaľ ide o pravidlá prevencie a kontroly určitých chorôb.

n a r i a d' u j e

pre Zoltán Fráter, Hlavná 133, Zemplín, PSČ 076 34,

o p a t r e n i a

pri potvrdení výskytu afrického moru ošípaných v chove ošípaných.

A. Určuje za ohnisko nákazy: Chov ošípaných majiteľa Zoltán Fráter, Hlavná 133, Zemplín, PSČ 076 34 na adrese Zoltán Fráter, Hlavná 133, Zemplín, PSČ 076 34

Vymedzuje ochranné pásmo – minimálne 3 km: katastrálne územia obcí: Veľký Kamenec, Malý Kamenec, Strážne, Somotor, Veľký Horeš, Streda nad Bodrogom, Svätá Mária, Rad, Vojka, Malý Horeš, Svinice, Svätuše,+ Ladmovce, Zemplín, Cejkov, Brehov, Sirmík, Zemplínske Jastrabie, Zatin

Vymedzuje pásmo dohľadu – minimálne 10 km: kataster obcí Viničky, Klin nad Bodrogom, Pribeník, Borša, Bara, Dobrá, Kráľovský Chlmec, Malá Trňa, Slovenské Nové Mesto, Čerhov, Kašov, Veľká Trňa, Luhyňa, Veľaty, Michalany, Hrčel', Kysta, Novosad, Bol', Soľníčka, Poľany, Leles, Bačka, Biel, Veľké Trakany, Malé Trakany, Čierna nad Tisou, Čierna, Boľany, Byšta, Brezina, Kazimír, Lastovce, Stanča, Zemplínska Nová Ves, Zemplínsky Branč, Kožuchov, Zemplínske Hradište, Hraň a Oborín (okres Michalovce)

B. Zakazuje:

1. premiestňovanie ošípaných z chovu a do chovu,
2. premiestňovanie iných druhov zvierat bez povolenia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Trebišov
3. premiestňovanie tiel ošípaných z chovu bez povolenia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Trebišov,
4. usmrcovanie ošípaných bez povolenia a dozoru Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Trebišov,
5. premiestňovanie mäsa z chovu, ako aj zákaz premiestňovania produktov z ošípaných, spermy, vajícok a embryí ošípaných, krmív, nástrojov, materiálov alebo odpadu, ktorým sa pravdepodobne prenáša africký mor ošípaných, okrem prípadov premiestnenia povolených Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou Trebišov.

Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.

C. Nariaduje:

1. aktualizovať súpis všetkých kategórií ošípaných v chove a v rámci týchto kategórií denne aktualizovať počet zvierat, počet už uhynutých, chorých alebo pravdepodobne nakazených zvierat. Informácie v súpise sa na požiadanie predložia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe v Trebišove a možno ich pri každej kontrole overovať,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
2. držať ošípané v chove v ich ustajňovacích priestoroch alebo na iných miestach umožňujúcich ich izoláciu,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
3. aby vstup osôb do chovu a výstup osôb z chovu bol len na základe písomného povolenia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Trebišov,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
4. aby vjazd vozidiel do chovu a výjazd vozidiel z chovu bol len na základe písomného povolenia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Trebišov,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
5. na každom vstupe do chovu umiestniť výrazné oznámenie o potvrdení AMO a zákaze vstupu, používať pri vstupoch do budov a výstupoch z budov na ustajnenie ošípaných a samotného chovu vhodné prostriedky na dezinfekciu, osoba vstupujúca do chovu alebo opúšťajúca chov ošípaných musí dodržať hygienické opatrenia potrebné na zníženie rizika šírenia vírusu afrického moru ošípaných a všetky dopravné prostriedky opúšťajúce chov pred opustením chovu dôkladne dezinfikovať,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
6. bezodkladne usmrtiť ošípané v chove pod úradným dozorom spôsobom, ktorý zabráni akémukoľvek riziku šírenia vírusu afrického moru ošípaných počas prepravy alebo usmrtenia **Termín :** podľa rozhodnutia RVPS Trebišov
7. zabezpečiť technickú a personálnu pomoc pri zabíjaní zvierat v chove, pri odobratí dostatočného počtu vzoriek v súlade s diagnostickou príručkou od usmrcovaných ošípaných na zistenie spôsobu zavlečenia vírusu afrického moru ošípaných do chovu a doby, počas ktorej mohol byť prítomný vírus v chove pred ohlásením choroby,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
8. zabezpečiť spracovanie tiel uhynutých alebo usmrtených ošípaných pod úradným dozorom podľa pokynov úradného veterinárneho lekára,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
9. poskytnúť pomoc pri vysledovaní mäsa a ošípaných pochádzajúcich z chovu a zabitých v období medzi pravdepodobným zavlečením choroby do chovu a zavedením úradných opatrení,
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.
10. ošetriť kontaminované materiály a odpady, ako sú krmivá, spôsobom, ktorý zabezpečuje zničenie prítomného vírusu afrického moru ošípaných. Jednorazové materiály, ktoré môžu byť kontaminované a najmä materiály použité pri usmrtení, zničiť, postupom podľa pokynov úradného veterinárneho lekára. V prípade ošetrenia

kontaminovaných materiálov (metly, handry, vrecia atď.) spálením, likvidáciu vykonať za účasti príslušníkov požiarného zboru,

Termín: po usmrtení všetkých ošípaných v ohnisku

11. po odstránení ošípaných mechanicky vyčistiť a dezinfikovať objekt a vyčistiť okolie budov použitých na ustajnenie ošípaných, vozidlá používané na prepravu ošípaných alebo ich tiel a všetko vybavenie, podstielku, hnoj a hnojovku, ktoré môžu byť kontaminované podľa pokynov úradného veterinárneho lekára,

Termín: ako v texte

12. Viest' evidenciu o všetkých nákladoch vynaložených pri usmrcovaní, spracovaní tiel ošípaných a asanáciou prostredia pod úradným dozorom.

Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.

O d ô v o d n e n i e

Dňa 13.8.2019 bolo na Regionálnu veterinárnu a potravinovú správu Trebišov nahlásené podozrenie z výskytu AMO u chovateľa **Zoltán Fráter, Hlavná 133, Zemplín, PSČ 076 34**. Úradný veterinárny lekár odobral vzorky za účelom vylúčenia/potvrdenia afrického moru ošípaných a zaslal ich do Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu, Veterinárneho ústavu vo Zvolene /ďalej len VÚ Zvolen/.

Dňa 15.08.2019 VÚ Zvolen protokolom o vyšetrení CP 40072/2019 potvrdil použitím ASFV Ag PCR metódy pozitivitu na vírus afrického moru ošípaných.

Orgán veterinárnej správy podľa § 8 ods. 3 písm. e) zákona NR SR č.39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov nariaďuje a zrušuje opatrenia na základe skutočností zistených pri výkone svojej pôsobnosti alebo pri podozrení z vážneho alebo bezprostredného ohrozenia zdravia zvierat alebo zdravia ľudí. V zmysle Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687 sa nariaďujú opatrenia po potvrdení afrického moru ošípaných a vymedzuje sa ochranné pásmo a pásmo dohľadu. Preto Regionálna veterinárna a potravinová správa Trebišov prijala tieto vyššie uvedené opatrenia.

Nesplnenie uvedených nariadení a zákazov bude považované za porušenie zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e:

Podľa ustanovenia § 52 písm. b/ zák. č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti na nariadenie a zrušenie obmedzujúcich opatrení pri podozrení na choroby alebo ich výskyte sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

riaditeľ RVPS Trebišov

Doručuje sa:

Zoltán Fráter, Hlavná 133, Zemplín, PSČ 076 34

Na vedomie:

ŠVPS SR Bratislava

SVL MVDr. Arpád Molnár

Obec Zemplín

Okresný úrad v Trebišove, Odbor krízového riadenia

RVPS Michalovce

VZOR OPATRENÍ KONTAKTNÝ CHOV NA MIESTE

REGIONÁLNA VETERINÁRNA A POTRAVINOVÁ SPRÁVA

M. R. ŠTEFÁNKA č. 24, PSČ 934 03 L E V I C E

Tel: 036/6312352

e-mail: sekretariat.LV@svps.sk

OPATRENIA č.: 03122023/1

nariadené podľa § 14 ods. 2 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a článku 18 Delegovaného nariadenia Komisie 2020/687

Veterinárny inšpektor MVDr. Anna Petrincová

Dole podpísaný veterinárny inšpektor **nariaďuje** v chove Pigagro s.r.o., Ipeľský Sokolec 360, 935 75, okres Levice, IČO: 36046272, CEHZ: 219375, farma Dolné Semerovce podľa § 14 ods.2 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

bezodkladne tieto opatrenia:

1. Žiadne ošípané nesmú byť prisunuté do chovu alebo opustiť chov.
2. Všetky ošípané v chove uzatvoriť v maštal'ných priestoroch,
3. Žiadne ošípané sa nesmú usmrtiť bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy
4. Žiadne iné zvieratá nesmú byť premiestnené z chovu a do chovu bez súhlasu orgánu veterinárnej správy
5. Žiadne krmivo pre zvieratá, vybavenie, predmety, materiály alebo odpadky, schopné prenášať vírus AMO nesmú opustiť chov bez písomného súhlasu orgánu veterinárnej správy.
6. Osoby smú vstúpiť alebo opustiť chov iba za podmienok stanovených orgánom veterinárnej správy.
7. Vozidlá smú vstúpiť alebo opustiť chov iba za podmienok stanovených orgánom veterinárnej správy.
8. Pri vchodoch a východoch z budov, v ktorých sú umiestnené ošípané a v samotnom chove musia byť zabezpečené vhodné spôsoby dezinfekcie za použitia dezinfekčného prostriedku úradne schváleného proti vírusu AMO.
9. Zabezpečiť odber vzoriek uhynutých zvierat z každej sekcie v množstve 2 ks denne.

Odôvodnenie nariadených opatrení:

Opatrenia boli nariadené na základe:

1. Hlásenia ŠVPS SR v Bratislave o výskyte AMO na farme Domafala Pigagro Jesenské následne boli identifikované kontaktné chovy v našom regióne: Pigagro farma Dolné Semerovce, farma Ipeľský Sokolec: mail z 3.12.2023
2. Hlásenie od RVPS Rimavská Sobota mail z 3.12.2023: Z dôvodu pozitívneho nálezu AMO u ošípaných v chove Pigagro s.r.o. Jesenské. Šetrením boli zistené presuny v inkubačnom období z f. Jesenské na farmy: Bruty a Dolné Semerovce.

V Dolných Semerovciach: dňa: 03.12.2023 čas:

S týmito opatreniami bol(a) oboznámený(á):

Meno a priezvisko: Jaroslav Csanky

Funkcia: vedúci farmy

Podpis:..... Pečiatka:

(Ak oboznámená osoba, ktorá sa zúčastnila inšpekcie alebo kontroly nie je oprávnená konať za prevádzkareň alebo zariadenie, vlastníka, držiteľa, prepravcu alebo inú osobu, ktorá je oprávnená disponovať živými zvieratami, zárodočnými produktmi, produktmi živočíšneho pôvodu, vedľajšími živočíšnymi produktmi, krmivami alebo vybranými produktmi rastlinného pôvodu, na ktoré sa toto opatrenie vzťahuje, je povinná bezodkladne informovať o ňom osobu oprávnenú konať.)

Poučenie :

Na opatrenia nariadené podľa § 14 ods. 2 zákona č. 39/2007 Z.z. sa podľa § 52 písm. m) zákona č. 39/2007 Z.z. nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Tieto nariadené opatrenia nemajú odkladný účinok. Opatrenia nariadené podľa § 14 ods. 2 zákona č. 39/2007 Z.z. je možné preskúmať súdom.

Meno a priezvisko veterinárneho inšpektora: MVDr. Anna Petrincová

Podpis:..... Odtlačok pečiatky:

VZOR OPATRENÍ OCHRANNÉ PÁSMO A PÁSMO DOHLĚADU

Regionálna veterinárna a potravinová správa Humenné

Gaštanová 3, 066 01 Humenné

 +421577752962 e-mail Riaditel.HE@svps.sk

Č. j.: 645/2023-500 – 03

Humenné, dňa: 02.11.2023

O P A T R E N I A

Regionálna veterinárna a potravinová správa Humenné (ďalej len RVPS Humenné) príslušná podľa § 8 ods. 3 písm. e) v súlade s § 17 ods. 3 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a v súlade s čl. 22 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/687 v platnom znení pokiaľ ide o pravidlá prevencie a kontroly určitých chorôb zo zoznamu a v súlade s čl. 27 vyššie uvedeného nariadenia

n a r i a d' u j e

– právnickým osobám:

Obce: Myslina, Lieskovec, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou,

– právnickým a fyzickým osobám: *vlastníkom chovov ošípaných chovaných v uvedených obciach a mestách*

O p a t r e n i a

pri potvrdení výskytu afrického moru ošípaných, ktorý bol potvrdený dňa 29.10.2023 v chove ošípaných v obci Brekov, okres Humenné.

Za týmto účelom RVPS Humenné:

A. Vymedzuje pásmo dohľadu – minimálne 10 km: kataster obcí Myslina, Lieskovec, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou,

B. Zakazuje

1. premiestňovanie ošípaných z chovu a do chovu okrem nevyhnutnej prepravy v rámci chovu a nevyhnutnej prepravy schválenej RVPS

Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.

Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach

2. premiestňovanie domácich zvierat z chovu a do chovu bez povolenia RVPS Humenné

Termín: do 7 dní odo dňa oznámenia

Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach

3. prepravu spermy, vajčiek a embryí ošípaných z chovov ochranného pásma

Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení.

Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach

C. Nariaduje:

1. vykonať súpis chovov ošípaných a bezodkladne ho predložiť RVPS Humenné
Termín: do 17.11.2023
Zodpovedný: starosta obce
2. o nariadených opatreniach a o nálezovej situácii informovať občanov a chovateľov prostredníctvom miestneho rozhlasu, vyvesením na úradnej tabuli obce alebo iným v mieste obvyklým spôsobom
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení
Zodpovedný: starosta obce
3. nahlásiť počet držaných ošípaných na RVPS Humenné prostredníctvom príslušnej obce
Termín: do 17.11.2023
Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach
4. používať pri vstupoch do budov a výstupoch z budov na ustajnenie ošípaných a samotného chovu vhodné prostriedky na dezinfekciu, osoba vstupujúca do chovu alebo opúšťajúca chov ošípaných musí dodržať hygienické opatrenia potrebné na zníženie rizika šírenia vírusu afrického moru ošípaných a všetky dopravné prostriedky opúšťajúce chov pred opustením chovu dôkladne dezinfikovať
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení
Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach
5. čistenie, dezinfekciu a podľa potreby dezinfekciu a ošetrovanie dopravných prostriedkov a iných vozidiel a vybavenia, ktoré boli použité na prepravu ošípaných alebo iných druhov zvierat alebo materiálov, ktoré môžu byť kontaminované, napríklad telá zvierat, krmivo, hnoj, hnojovica a iné, čo najskôr po kontaminácii. Žiadne vozidlo použité na prepravu ošípaných nesmie opustiť pásma bez vyčistenia a dezinfekcie a následnej inšpekcie a opätovného povolenia RVPS Humenné
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení
Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach
6. bezodkladne hlásiť uhynuté alebo choré ošípané RVPS Humenné (057/7752962), ktorá vykoná vyšetrenie v súlade s postupmi ustanovenými diagnostickou príručkou
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení
Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach
7. nahlásiť domácu zabíjačku ošípaných na RVPS Humenné aspoň jeden pracovný deň vopred a zabezpečiť z ošípanej zabitej na domácu spotrebu odber vzorky na vyšetrenie AMO. Vzorka má obsahovať minimálne časť sleziny, obličky a zrazenej krvi o veľkosti vlašského orecha. Mäso a orgány zo zabitej ošípanej možno použiť na domácu spotrebu až po oznámení negatívneho výsledku vyšetrenia na AMO.
Termín: dňom oznámenia a do zrušenia opatrení
Zodpovední: vlastníci chovov ošípaných v uvedených obciach

O d ô v o d n e n i e

Dňa 29.10.2023 Štátny veterinárny a potravinový ústav, Veterinárny ústav vo Zvolene Protokolom o výsledku laboratórneho vyšetrenia CP 61048/2023 úradne potvrdil výskyt afrického moru ošípaných v chove ošípaných u chovateľa v obci Brekov, okres Humenné.

Orgán veterinárnej správy podľa § 8 ods. 3 písm. e) zákona NR SR č.39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov nariaďuje a zrušuje opatrenia na základe skutočností zistených pri výkone svojej pôsobnosti alebo pri podozrení z vážneho alebo bezprostredného ohrozenia zdravia zvierat alebo zdravia ľudí. V súlade s čl. 12, Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/687 v platnom znení pokiaľ ide o pravidlá prevencie a kontroly určitých chorôb zo zoznamu sa nariaďujú opatrenia na kontrolu chorôb v prípade úradného potvrdenia ohniska choroby kategórie A a v súlade s čl. 21 vyššie uvedeného nariadenia, sa zriaďujú reštrikčné pásma v prípade výskytu ohniska – ochranné pásmo a pásmo dohľadu.

Preto Regionálna veterinárna a potravinová správa Humenné prijala tieto vyššie uvedené opatrenia.

Všetky opatrenia biologickej bezpečnosti chovov, ktoré boli doposiaľ nariadené na zabezpečenie kontroly a zabránenie šírenia afrického moru ošípaných v domácich chovoch ošípaných – komerčné a nekomerčné chovy ostávajú naďalej v platnosti.

Nesplnenie uvedených nariadení a zákazov bude považované za porušenie zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e:

Podľa ustanovenia § 52 písm. b/ zák. č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti na nariadenie a zrušenie obmedzujúcich opatrení pri podozrení na choroby alebo ich výskyte sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

MVDr. Helena Dziaková
riaditeľka RVPS Humenné

Doručuje sa:

Obce: Myslina, Lieskovec, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou,

– Chovatelia ošípaných uvedení v prílohe č. 1

Na vedomie:

ŠVPS SR Bratislava

MVDr. Miroslav Kakuta,

MVDr. Miroslav Baran,

MVDr. Ján Ferko

MVDr. Dušan Švingál

Okresný úrad v Humennom, Odbor krízového riadenia

Okresné riaditeľstvo policajného zboru Humenné

Plemenárska inšpekcia SR, Hlohovecká 5, 951 41 Lužianky

PSSR, š. p., Starohájska 29, 852 27 Bratislava

RVPS Michalovce

RVPS Vranov n./T.

VAS s. r. o., Mojšová Lúčka, 011 76 Žilina

Opk SPZ Humenné

Súpis chovov a počty zvierat v ohnisku, v ochrannom pásme, v pásme dohľadu pri potvrdení AMO v chove ošípaných

Dátum vyplnenia:
Úradný veterinárny lekár/telefón:
Dátum podozrenia:.....
Dátum potvrdenia:.....
Názov podniku, chovateľ /Adresa /Farma/ číslo CEHZ:
.....

Zoznam chovateľov v ohnisku:

P.č.	meno a adresa chovateľa	farma	CEHZ	počet ošípaných	Počet vyšetrených ošípaných (klinicky,serologicky,iné)
1.					
2.					
3.					

Zoznam chovateľov v ochrannom pásme:

P.č.	meno a adresa chovateľa	farma	CEHZ	počet ošípaných	Počet vyšetrených/vakcinovaných ošípaných (klinicky,serologicky,iné)
1.					
2.					
3.					

Zoznam chovateľov v pásme dohľadu:

P.č.	meno a adresa chovateľa	farma	CEHZ	počet ošípaných	Počet vyšetrených/vakcinovaných ošípaných (klinicky,serologicky,iné)
1.					
2.					
3.					

Denné hlásenie RVPS v pri eradikácii ohniska AMO u domácich ošípaných

1. Denné hlásenie zasiela regionálne centrum pre tlmenie chorôb (RVPS) národnému centru pre tlmenie chorôb (ŠVPS SR) elektronickou poštou vedúcemu centra pre tlmenie chorôb martin.chudy@svps.sk a zodpovednému členovi národného centra pre tlmenie chorôb dalibor.polak@svps.sk každý pracovný deň od potvrdenia ohniska AMO najneskôr nasledujúci deň dopoludnia.
2. Denné hlásenie popisuje činnosť RVPS pri eradikácii AMO v ten ktorý konkrétny deň obsahuje minimálne:

- Dátum kedy bola činnosť vykonaná
- Poradové číslo hlásenia
- Identifikácia inšpektora RVPS, ktorý hlásenie spracoval
- Popis dennej činnosť RVPS pri eradikácii AMO

Ak sú v konkrétny deň k dispozícii tak aj ďalšie aktuálne údaje:

- Dôležité číselné údaje – počty uhynutých ošípaných, počty usmrtených ošípaných, počty odobratých vzoriek, počty vyšetrených ošípaných a pod.
 - Výsledky laboratórnych a klinických vyšetrení na AMO
 - Vydané a zrušené opatrenia
 - Záznamy o priebežnom a záverečnom čistení a dezinfekcii
 - Záznamy o kontrolách chovov v ochrannom pásme a v pásme dohľadu
 - Záznamy o kontrolách v poľovných revíroch
 - Záznamy o kontrolách vydaných opatrení
 - Informácie, prípadne záznamy z porád (chovatelia, poľovníci, OÚ...)
 - Činnosť poverených SVL pri kontrole a eradikácii AMO
3. Denné hlásenia sa odosielajú až do eradikácie ohniska AMO a zrušenia veterinárnych opatrení. Národné centrum pre tmenie chorôb môže upraviť (predĺžiť) frekvenciu zasielania denných hlásení.

Regionálna veterinárna a potravinová správa

**Úradný záznam č.
o usmrtení zvierat a o likvidácii materiálov, ktoré môžu prenášať vírus
AMO v ohnisku AMO.**

Na základe veterinárnych opatrení č. zo dňa bol v chove názov podniku-chovateľa/ adresa/farma/číslo CEHZ..... v počte usmrtených kusov.

Spôsob usmrtenia:

Dátum usmrtenia:

Usmrtenie vykonal:.....

Úradný dohľad zabezpečil (meno a priezvisko):

Na základe veterinárnych opatrení č. zo dňa bolo v chove podniku-chovateľa/ adresa/farma/číslo CEHZ..... likvidovaných:

- kadávery plemenné kance,kančeky/počet/hmotnosť:
- kadávery prasnice ZS/počet/hmotnosť:
- kadávery prasničky ZS/počet/hmotnosť:
- kadávery výkrm/počet/hmotnosť:
- kadávery predvýkrm/počet/hmotnosť:
- kadávery ciciaky/počet/hmotnosť:
- krmivo/hmotnosť:
- iné.....

Spôsob likvidácie:

Dátum likvidácie:

Likvidáciu vykonal:

Úradný dohľad zabezpečil (meno a priezvisko):

Úradný záznam s podpisom potvrdzujú:

1. Pracovník regionálnej veterinárnej a potravinovej správy:

.....
meno a priezvisko

.....
funkcia

.....
podpis a pečiatka

2. Zástupca chovateľa:

.....
meno a priezvisko

.....
funkcia

.....
podpis a pečiatka

Príloha: zberný list od kafilérie

Inventarizácia chovu ošípaných v prípade podozrenia na AMO

Vlastník:

Farma/epidemiologická jednotka:

CEHZ:

Dátum podozrenia:

Denný súpis zvierat (denne od dátumu podozrenia po dátum potvrdenia/vylúčenia AMO)

Dátum:

kategória	Počiatkový stav	narodenie	úhyn	klinicky choré	Konečný stav
ciciaky					
odstavčatá		x			
predvýkrm		x			
výkrm		x			
prasničky		x			
prasnice		x			
kance, kančeky		x			

Súpis produktov, materiálov a látok (za celý chov alebo podľa objektov v prípade veľkochov), ktoré môžu byť kontaminované:
(podľa priloženého zoznamu)

H L Á S E N I E
O PODOZRENÍ NA VÝSKYT AFRICKÉHO MORU OŠÍPANÝCH

- a) Regionálna veterinárna a potravinová správa:
- b) dátum odoslania:
- c) hodina odoslania:
- d) dátum, kedy vzniklo podozrenie na AMO:
- e) podozrenie vyslovené na základe:
- f) hodina a dátum odoslania vzoriek na laboratórne vyšetrenie:
- g) diag. metódy použité na potvrdenie AMO:.....
- h) podozrenie AMO u diviakov (uviesť číslo ident. značky) alebo ošípaných v chove (uviesť číslo CEHZ), na bitúnku (CEHZ) alebo v dopravnom prostriedku (ŠPZ):
.....
- i) zemepisné určenie miesta (geografické súradnice):
- j) vykonané opatrenia pri podozrení:
- k) počet ošípaných v chove v ktorom bolo vyslovené podozrenie podľa kategórií:
- základné stádo
- ošípané do veku 3 mesiacov
- výkrm
- plemenné prasničky

Pečiatka regionálnej veterinárnej a potravinovej správy a podpis regionálneho veterinárneho lekára:

Dátum:

S P R Á V A O VÝSKYTE AFRICKÉHO MORU OŠÍPANÝCH

<p>1.</p> <p>a) Regionálna veterinárna a potravinová správa:</p> <p>b) dátum odoslania:</p> <p>c) hodina odoslania:</p> <p>d) počet ohnisk alebo prípadov:</p> <p>e) dátum, kedy vzniklo podozrenie na AMO:</p> <p>f) dátum potvrdenia AMO:</p> <p>g) diag. metódy použité na potvrdenie AMO:.....</p> <p>h) potvrdenie AMO u diviakov (uviesť číslo ident. značky) alebo ošípaných v chove (uviesť číslo CEHZ), na bitúnku (CEHZ) alebo v dopravnom prostriedku (ŠPZ):</p> <p>i) zemepisné určenie miesta (geografické súradnice):</p> <p>j) vykonané opatrenia na eradikáciu nákazy:</p>	<p>c) u každej kategórie počet klinicky chorých a počet ošípaných/diviakov, u ktorých bol potvrdený: AMO</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%;"><i>klinicky choré</i></td> <td style="width: 40%;"><i>AMO potvrdené</i></td> </tr> <tr> <td>základné stádo</td> <td>základné stádo</td> </tr> <tr> <td>ošípané do veku 3 mesiacov</td> <td>ošípané do veku 3 mesiacov</td> </tr> <tr> <td>výkrm</td> <td>výkrm</td> </tr> <tr> <td>ošípané do veku 3 mesiacov</td> <td>plemenné prasničky</td> </tr> <tr> <td>výkrm</td> <td>diviača (počet+hmotnosť)</td> </tr> <tr> <td>plemenné prasničky</td> <td>lanštiak (počet+hmotnosť)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>bachyňa (počet+hmotnosť)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>kanec (počet+hmotnosť)</td> </tr> </table>	<i>klinicky choré</i>	<i>AMO potvrdené</i>	základné stádo	základné stádo	ošípané do veku 3 mesiacov	ošípané do veku 3 mesiacov	výkrm	výkrm	ošípané do veku 3 mesiacov	plemenné prasničky	výkrm	diviača (počet+hmotnosť)	plemenné prasničky	lanštiak (počet+hmotnosť)		bachyňa (počet+hmotnosť)		kanec (počet+hmotnosť)
<i>klinicky choré</i>	<i>AMO potvrdené</i>																		
základné stádo	základné stádo																		
ošípané do veku 3 mesiacov	ošípané do veku 3 mesiacov																		
výkrm	výkrm																		
ošípané do veku 3 mesiacov	plemenné prasničky																		
výkrm	diviača (počet+hmotnosť)																		
plemenné prasničky	lanštiak (počet+hmotnosť)																		
	bachyňa (počet+hmotnosť)																		
	kanec (počet+hmotnosť)																		
<p>2. Ak ide o primárne ohnisko alebo prípady na bitúnku alebo v dopravnom prostriedku, musia sa poskytnúť nasledujúce informácie:</p>	<p>d) počet ošípaných usmrtených:</p> <p>v ohnisku</p> <p>na bitúnku</p> <p>v dopravnom prostriedku</p>																		
<p>a) počet podozrivých ošípaných:</p> <p>v ohnisku</p> <p>na bitúnku</p> <p>v dopravnom prostriedku</p>	<p>e) počet spracovaných tiel ošípaných</p>																		
<p>b) počet uhynutých ošípaných podľa kategórií:</p> <p>základné stádo</p> <p>ošípané do veku 3 mesiacov</p> <p>výkrm</p> <p>plemenné prasničky</p>	<p>f) u ohniska uviesť vzdialenosť od najbližšieho chovu ošípaných v metroch:</p> <p>g) ak bol AMO zistený na bitúnku alebo v dopravnom prostriedku, uviesť umiestnenie chovov pôvodu infikovaných ošípaných alebo kadáverov – región, okres, číslo katastra:</p>																		
<p>c) počet uhynutých diviakov podľa kategórií:</p> <p>diviača</p> <p>lanštiak</p> <p>kanec/bachyňa</p>	<p>Pečiatka regionálnej veterinárnej a potravinovej správy a podpis regionálneho veterinárneho lekára:</p> <p>Dátum:</p>																		

Príloha č.8.

Slovenská republika

Miestne centrá pre tlmenie chorôb.

Zloženie

Vedúci miestneho centra

Tímy

- koordinačný tím
- administratívny tím
- epizootologický tím
- eradikačný tím
- kontrolný tím

Koordinačný tím

základné úlohy

- poplach podľa poplachového plánu
- príprava informácií médiám
- príprava info faxov
- organizácia stretnutí – súkromní veterinárni lekári, chovatelia, spotrebitelia
- organizácia denných porad, diskusií na úrovni miestneho centra
- príprava rozhodnutí

poplachový plán – plán činnosti po obdržaní hlásenia o podozrení na výskyt nákazy zoznamu A OIE

- informácia regionálnemu veterinárnemu lekárovi
- okamžité prešetrenie chovu a nariadenie opatrení v prípade potvrdenia podozrenia na AMO úradným veterinárnym lekárom
- informácia regionálnemu veterinárnemu lekárovi
- ďalšie vyšetovanie chovu a odber vzoriek
- organizácia transportu vzoriek
- aktivácia miestneho centra pre tlmenie chorôb
- informácia susedným regiónom

Administratívny tím

základné úlohy

- administratívne vymedzenie ochranného pásma a pásma dohľadu
- zaznamenávanie údajov o chovoch a zvieratách
- vydávanie a publikácia nariadení
- stanovenie časového plánu a organizácia odberu vzoriek a klinického prešetrovania chovov

Epizootologický tím

základné úlohy

- zaznamenávanie faktov
- klinické vyšetovanie a odber vzoriek
- stanovenie rozsahu vzorkovania vykonávaného eradikačným tímom
- epizootické šetrenie
- okamžité informovanie susedných regiónov o kontaktoch zvierat z ohniska AMO
- príprava podrobnej správy o epizootickej situácii

- zhodnotenie epizootologických údajov

Eradikačný tím

základné úlohy

- kontrola dezinfekčných zariadení
- plánovanie usmrtenia a neškodného odstránenia zvierat, krmiva a materiálov
- usmrtenie a neškodné odstránenie
- vzorkovanie usmrtených zvierat
- oceňovanie zvierat
- kontrola dezinfekcie
- čistenie a dezinfekcia zariadení

Kontrolný tím

základné úlohy

- kontrola premiestňovania zvierat
- kontrola prepravy zabitých zvierat
- kontrola kafilerického podniku
- kontrola bitúnkov, rozrábkární
- kontrola iných poľnohospodárskych služieb

Príloha č.9.

Slovenská republika

Vybavenie miestnych centier pre tlmenie chorôb.

Miestne centrá pre tlmenie chorôb, trvale alebo dočasne zriadené pri regionálnych veterinárnych a potravinových správach majú k dispozícii kancelárske zariadenie, vrátane:

- kancelársky nábytok, fotokopírky a pod. alebo schopnosť okamžite to zariadiť,
- systémy počítačového zaznamenávania, špeciálne vypracované pre ohniská
- predtlačené formuláre, ako sú:
 - vzory veterinárnych opatrení
 - vzory epizootologických šetrení
 - oznámenia za účelom zverejnenia
 - sledovanie požiadaviek a správ
 - sprievodné doklady pri premiestňovaní ošipovaných

Miestne centrá pre tlmenie chorôb trvale alebo dočasne zriadené pri regionálnych veterinárnych a potravinových správach majú nasledovné vybavenie

- telefónne a faxové spojenie. Aspoň jedna linka vyhradená pre komunikáciu s národným centrom pre tlmenie chorôb, mobilný telefón,
- systém zakladania údajov - počítačové spracovávanie
- mapy územia spádovej oblasti (1 : 50 000, resp. 1 : 10 000)
- zoznam osôb a organizácií (a ich adresy) v spádovej oblasti, ktoré treba skontaktovať v prípade vzniku AMO. Tento zoznam zahŕňa:
 - orgány miestnej správy zodpovedné za opatrenia pri tlmení nákazy,
 - políciu,
 - colnice,
 - iné odborné služby, ktoré môžu navštevovať chovy,
 - súkromných veterinárnych lekárov,
 - regionálne komory súkromných veterinárnych lekárov,
 - prepravcov dobytku a mäsa,
 - kafilérie,
 - nákupcov /oceňovateľov zvierat/,
 - výrobcov krmív,
 - firmy vykonávajúce DDD (spoločnosti na vykonávanie dezinfekcie, dezinfekcie a ničenie hlodavcov)
 - poľovnícke organizácie, výstaviská
 - bitúnky a výrobné mäsových výrobkov,
 - chovateľské zväzy,
 - telekomunikácie,
 - miestne orgány komunálnej hygieny a technické služby (odstraňovanie odpadov),
 - dodávatelia na farmy
 - systém informovania tlače a iných médií, aby verejnosť bola informovaná o zavedených opatreniach,
- mapy (1 : 50 000 a 1 : 10 000),
- vybavenie na vykonávanie vakcinácie,
- pohotovostná brašňa a pohotovostný kufor,

Povinné vybavenie pohotovostných skladov:

1. Ochranný odev pozostávajúci z:

gumených čižiem (s povrchovou stopou pre jednoduché čistenie a dezinfekciu)
kombinézy (overaly) – **min. 50ks**
bezpečnostnej ochrany hlavy
jednorázových rukavíc
jednorázových tvárových masiek

2. Zariadenie pre osobnú dezinfekciu:

vedro
plastická špongia
kefka
detergent (JAR,PUR)
dezinfekčný roztok aktívny proti AMO
alkohol alebo glykol na zabránenie zmrznutia dezinfekčných prípravkov
dezinfekčné vaničky

3. Zariadenie pre post mortem vyšetrenie a odber diagnostických vzoriek:

pitevný nôž **min. 3 ks**
brúska alebo iné ostriče na nože
rúčka skalpela a čepieľka
nožnice – 3 ks
peány – 3 ks
plastové nádoby na tkanivové vzorky
plastové vrecia
samolepiace štítky
značkovače
Prenosná chladnička obyčajná aj na 12 V
Špagát na uzatváranie vriec

4. Zariadenie pre klinické vyšetrenie a odber krvi

záchytné pomôcky (pre znehybnenie zvieraťa) so slučkami s nerezovými rúčkami
– **min. 3 ks**

farebný sprej pre označovanie

injekčné sedatíva (azaperon, alebo iné)

striekačky a ihly

vákuové skúmavky pre odber zrazenej krvi a nezrazenej krvi – **min. 20ks (pre ošípané), min 10ks (pre HD - malé ošípané)**

vhodná súprava ihlíc k skúmavkám vrátane ihlíc pre odbery z v.jugularis, alebo v.cava anterior

držiaky na ihly, sáčky na vzorky

boxy na prenos skúmaviek s krvou

klinický teplomer **min. 5ks**

5. Vybavenie pre diagnostické usmrtenie zvierat

Pentobarbitát sodný alebo iná vhodná látka pre humánny spôsob usmrtenia (**T 61 min. 3 balenia**)

6. Kópie predpísaných formulárov, ktoré môžu byť potrebné

7. Ostatné pomôcky

perá

ceruzky

poznámkové bloky

kancelársky papier

tonery do tlačiarní

mobilný telefón

zariadenie na zistenie GPS súradníc

baterka s batériami a žiarovkou

veľké plastové vrecia na znečistené odevy a odpad

ľahko dezinfikovateľné plastové, alebo kovové podnosy a/alebo krabice pre prenos pomôcok a vzoriek.

Ďalšie vybavenie na eradikáciu AMO:

Kontajnery pre PZ na kadávery pre kafilériu

Hliníková prepravná bedňa na prepravu vybavenia do ohniska AMO

Výstražné tabule - Africký mor ošipáných – nebezpečná nákaza - zákaz vstupu!

Big bagy na prepravu uhynutých diviakov

Patologické vrecia na prepravu uhynutých diviakov a usmrtených domácich ošipáných **min. 50ks**

Pitevná súprava

Generátor ozónu – na dezinfekciu vozidiel

Vysokotlaký čistič – čistenie vozidiel

Motorový postrekovač – na dezinfekciu ohnisk v drobnochoch

Plynová letlampa – dezinfekcia plameňom

Fotoaparát

Note book s tlačiarkou

Zariadenie miestnosti na príjem vzoriek:

Umývateľné a dezinfikovateľné stoly

Chladnička/mraznička

Germicídna lampa

Malý postrekovač na dezinfekciu miestnosti

Umývadlo s pákovou batériou

Vybavenie do terénu – AMO diviaky:

Vodeodolné/nepremokavé oblečenie a obutie

Vodeodolný/nepremokavý ruksak na prenos vybavenia

Ďalekohľad

Regionálny veterinárny lekár musí vedieť zabezpečiť

- vozidlá,
- pohonné hmoty,
- čerpadlá, lopaty a motyky (škrabky)
- stroje na premiestňovanie zeminy,
- letovacie lampy (zariadenia na opaľovanie),
- prenosné postrekovače a vybavenie na vykonávanie dezinfekcie.
- pozemné stroje
- plameňomety
- zariadenia na prepravu kadáverov do kafilerického zariadenia v zapečatených dopravných prostriedkoch v dostatočnom počte

Príloha č.10

Zoznam národných organizácií, ktoré musia byť kontaktované v prípade vypuknutia choroby

- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Plemenárske služby SR, š.p.
- Plemenárska inšpekcia SR
- Zväz chovateľov ošípaných v SR
- Slovenská poľovnícka komora
- Slovenská poľnohospodárska a potravinová komora
- Zväz únie mäsiarov
- Asanačný podnik